Stadsdeel Centrum
INGEKOMEN
28 MEI 2014
Geregistreerd in DORA

Postbus (P.O. BOX) 16737
1001 RE AMSTERDAM
NEDERLAND

Bezoekers (Visitors)
Nieuwe Amstelstraat 1

T + 31 (0)20 5 310 310
F + 31 (0)20 5 310 311

info@jhm.nl
www.jhm.nl

Stadsdeel Centrum

Postbus 202
1000 AE AMSTERDAM

Ons kenmerk: as140513006/S1322/4.12 Amsterdam, 22 mei 2014
Betreft: Rapportage *Open Joodse Huizen* Amsterdam Centrum 2014

Geachte mevrouw

De Amsterdamse editie van *Open Joodse Huizen 2014* kon tot stand komen mede dankzij de financiële bijdrage van Stadsdeel Centrum.
Wij zijn u zeer dankbaar voor uw steun die ons in staat heeft gesteld ruim 2300 bezoekers te ontvangen in Amsterdam en te voorzien in de behoefte aan deze vorm van herdenken met verhalen in Joodse huizen. Van alle kanten komen positieve berichten over ontroerende verhalen en bevlogen vertellers, mooie muziek en drukke bijeenkomsten. Tijdens de herdenkingen meldden mensen zich met nieuwe, eigen verhalen, vulden aan en ontstonden er levendige gesprekken. Dit is precies waar *Open Joodse Huizen* voor staat: jong en oud halen samen herinneringen op en stellen elkaar vragen op plekken waar Joden hebben gewoond, gewerkt en het leven hebben gevierd.

In Amsterdam was een zeer uitgebreid programma opgezet met meer dan 50 bijeenkomsten op 23 verschillende adressen. Daarnaast was er nog het programma van *Huizen van Verzet*. Alleen al op *Open Joodse Huizen* kwamen ca. 2300 bezoekers af.

Een greep uit het programma in het centrum van Amsterdam
In het pand Jodenbreestraat 1, waar nu cafe de Sluyswacht is gevestigd, zat voor de oorlog het metaalbedrijf van Abraham Gosler en Saartje Gans, beiden vermoord in Auschwitz. Tijdens twee druk bezochte bijeenkomsten kwam de buurt weer tot leven door de verhalen over de familie Gosler van nazaat Roos Kluiver en het verhaal van auteur Joosje Lakmaker over haar grootvader Leman Lakmaker.

Het pand aan de Kloveniersburgwal 137-139, nu Hotel Nes, was voor de oorlog een pension met veel tijdelijke bewoners. Eigenaresse Esther Shaya verdiepte zich in de geschiedenis van het pand, trof een aantal joodse namen aan op de

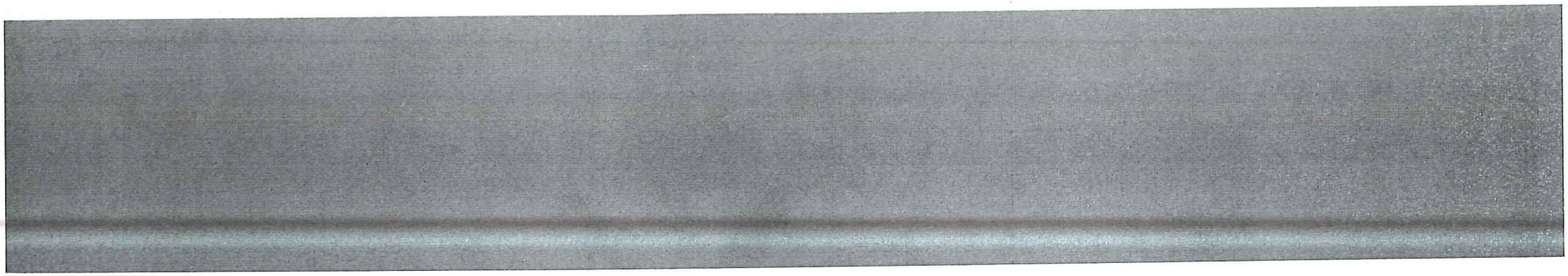

vooroorlogse woningkaarten uit het Stadsarchief en wilde alles over hen te weten komen. Met haar zoektocht naar de levensverhalen van bewoner Jacob Levij Northeimer (1910-1943) en overige joodse pensiongasten betrok zij tijdens twee bijeenkomsten de toegestroomde bezoekers bij haar verhaal. Zo stimuleerde zij hen tot het doen van eigen onderzoek.

In de winkel annex woonhuis aan de Kalverstraat 1 hebben van 1859 tot eind jaren 90 van de vorige eeuw zes generaties van de juweliersfamilie Citroen gewerkt en gewoond. Het huidige pand is een ontwerp uit 1917 van de destijds piepjonge architect Wijdeveld, het bovengelegen woonhuis verkeert nog in originele staat. Tijdens de twee bijeenkomsten luisterden in totaal 150 mensen naar de lotgevallen van de familie Citroen in het huis, vanaf het begin tot heden, verteld door de zussen Renée en Denise Citroen.

In de voormalige Hervormde Kweekschool, gelegen tegenover de Hollandsche Schouwburg aan de Plantage Middenlaan, werden ervaringen uitgewisseld door jong en oud. Annemiek Gringold, conservator Sjoa van het Joods Cultureel Kwartier, vertelde over de geschiedenis van de Hollandsche Schouwburg, de er tegenovergelegen crèche en de Hervormde Kweekschool. Sieny en Harry Cohen vertelden hoe zij, zij als kinderverzorgster in de crèche en hij als koerier voor de Joodsche Raad, vele kinderen uit de crèche hebben gered, soms via de naastgelegen Kweekschool. Daarna klonk muziek van Henriette Bosman, die via de Hollandsche Schouwburg is gedeporteerd. Zij heeft de oorlog overleefd. Machteld Aardse toonde aan het slot van de bijeenkomst in de voormalige Hervormde Kweekschool het lichtproject Vaarwel/Last Words, dat onderdeel was van het Amsterdam Light Festival.

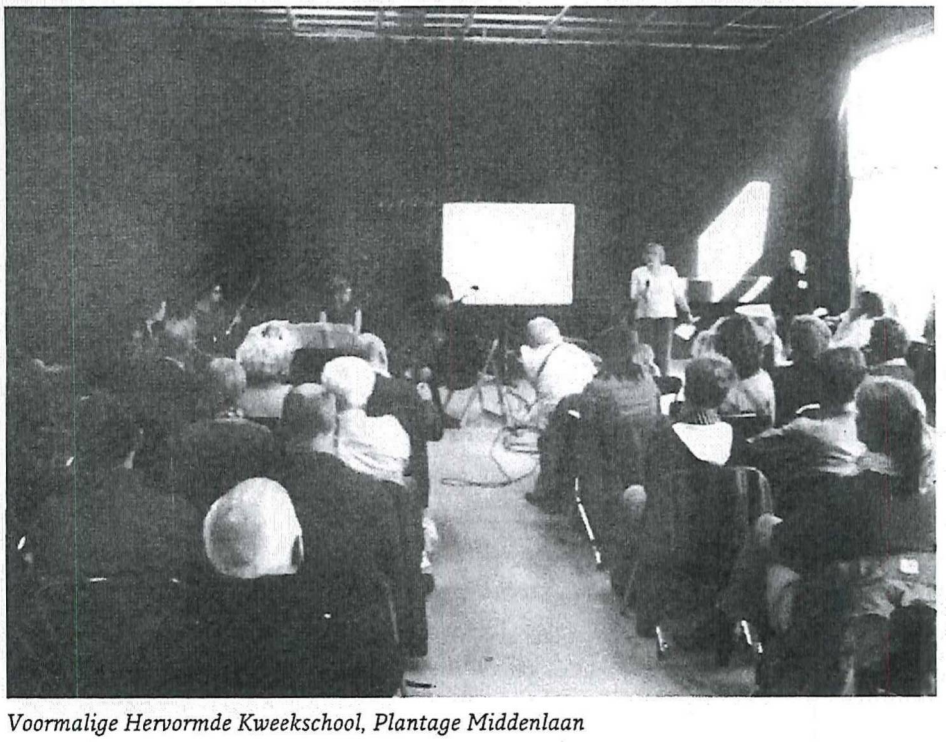

Voormalige Hervormde Kweekschool, Plantage Middenlaan

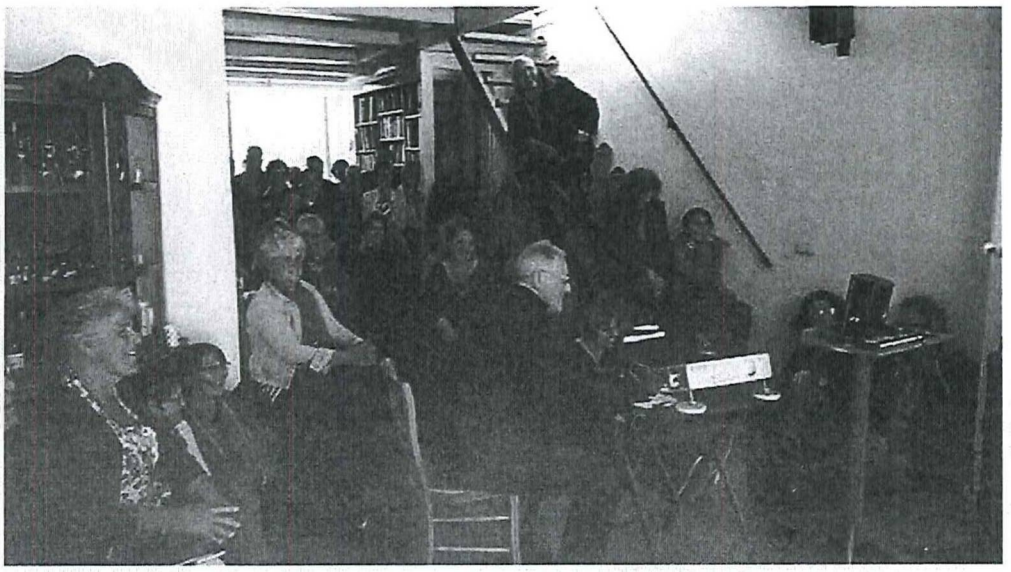

Op de Nieuwe Keizersgracht 24 waren in twee sessies zo'n 85 mensen als bezoekers aanwezig. Miriam Bolle en Betty van Essen hebben kleine stukjes uit hun geschiedenis gedeeld. Aangrijpend, helder, feitelijk, met emoties en waar mogelijk met humor verteld.

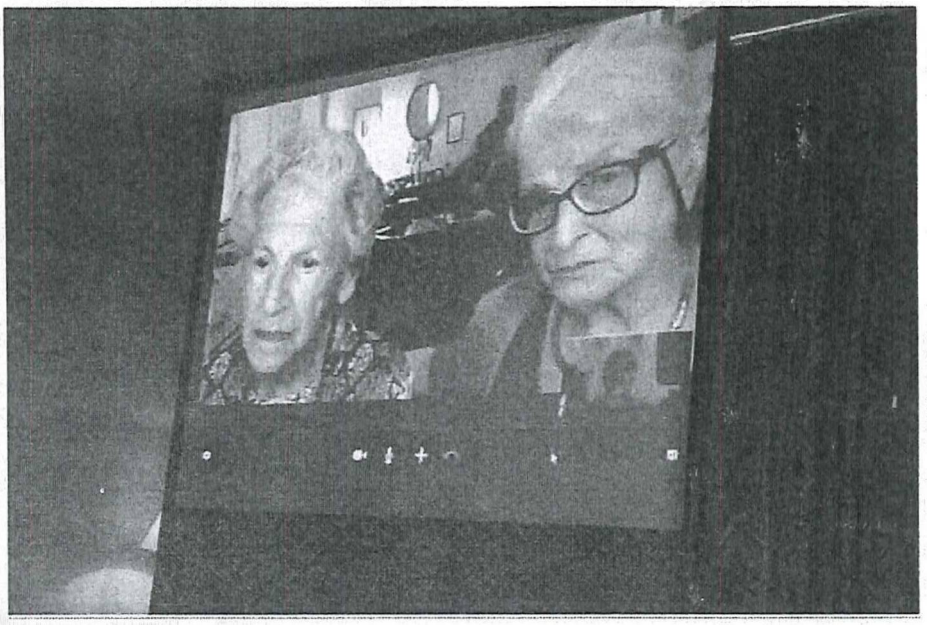

Nieuwe Keizersgracht - Skype met Miriam Bolle (links) en Betty van Essen (rechts)

Reacties

Bezoekers werden uitgenodigd hun mening geven over het programma van *Open Joodse Huizen*. Deze reacties zijn zonder uitzondering positief en geven aan dat mensen geroerd zijn door de verhalen:

'Het was prima georganiseerd, het liep goed, de stemming was uitstekend, maar vooral er was steeds zo'n intense aandacht en overdracht van kennis en gevoelens.'

'Fantastisch dat mensen hun huis openstellen, het maakt het verhaal erg sterk doordat niet alleen de mensen maar ook de locatie echt deel hebben uitgemaakt van de geschiedenis.'

'Ik heb zelden meegemaakt dat je ziet dat iets wordt uitgevonden (of misschien kun je nog beter zeggen: ontdekt), dat zo vanzelfsprekend aanvoelt, dat zich zo razendsnel ontwikkelt en dat niet alleen zo'n succes is, maar een werkelijke, inhoudelijke aanvulling vormt op het herdenken.'

Tot slot

In een aparte bijlage hebben wij alles wat in de media is verschenen over *Open Joodse Huizen 2014* verzameld. Wij hopen dat dit verslag een goed beeld geeft van de derde editie van *Open Joodse Huizen*. Wij zijn verheugd dat wij *Open Joodse Huizen* ook in het centrum van Amsterdam hebben kunnen realiseren dankzij steun van de Stadsdeel Amsterdam Centrum. Onze dank is dan ook bijzonder groot.

Met vriendelijke groet,

Joël J. Cahen
Algemeen Directeur

Bijlagen:
Verzamelde berichten in de pers

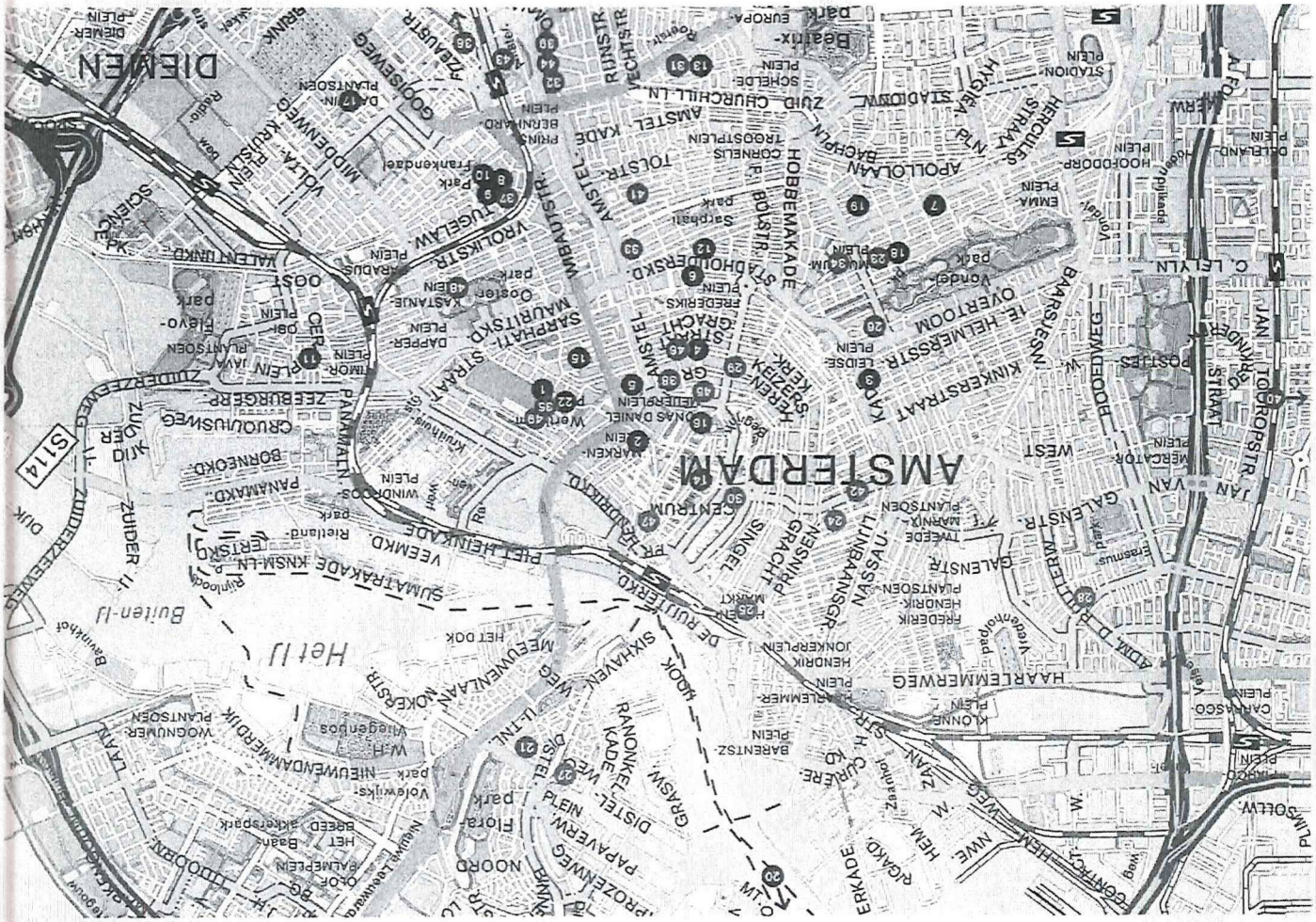
AMSTERDAM
DIEMEN
Het IJ
Buiten-IJ
ZUIDER IJ
NOORD
ZUIDERZEEWEG
S114
AMSTEL
PLEIN
PARK
STRAAT
WEG
KADE
LAAN
PLANTSOEN
CENTRUM
WEST
OOST
ZUID
NIEUWENDAMMERDIJK
HAARLEMMERWEG
GALENSTR.
PRINSENGRACHT
SINGEL
KINKERSTRAAT
OVERTOOM
HOBBEMAKADE
APOLLOLAAN
STADIONPLEIN
HOOFDDORP-PLEIN
DE RUIJTERKD.
SIXHAVEN
MEEUWENLAAN
NOORDERSTR.
RANONKELKADE
DISTELWEG
PAPAVERWEG
PROZENWEG
GRASWEG
HEMWEG
ZAANSTR.
ERKADE
MT.O
Vliegenbos
Flora-park
Frankendael
Oosterpark
Artis
Amstel
Vondel-park
Sarphatipark
Westerpark
Rembrandt-park
Beatrix-park
Volkspark
Riquet-park
Rieteland-park
Buiksloot
Ruigoord
Durgerdam
Uitdam
Zunderdorp
Schellingwoude
Nieuwendam
Tuindorp Oostzaan
Tuindorp Nieuwendam
Banne Buiksloot
Noorder-Buiksloot
Zuider-Buiksloot
Oostzanerdijk
Oostzanerwerf
Oostzanerveer
Oostzanerveerdijk
Oostzanerwerfdijk
Oostzanerwerfpad
Oostzanerwerfbrug
Oostzanerwerfpad
Oostzanerwerfbrug
Oostzanerwerfpad
Oostzanerwerfbrug

4 en 5 mei 2014
Amsterdam

OPEN JOODSE HUIZEN HUIZEN VAN VERZET

Het Joods Cultureel Kwartier en het Amsterdams 4 en 5 mei comité organiseren op 4 en 5 mei 2014 het dubbelprogramma Open Joodse Huizen – Huizen van Verzet.

Open Joodse Huizen is een programma van kleinschalige bijeenkomsten van herinneren en herdenken. Het joodse leven van voor, tijdens en vlak na de oorlog in deze huizen staat centraal.

De uiteenlopende verhalen die schuilen in de Huizen van Verzet vertellen de geschiedenis van verzetsstrijders die onder andere documenten vervalsten, joden onderdak gaven, illegale pers verspreidden, maar ook Indonesisch verzet en het verlies van de dapperen die hun schuld moesten afbetalen met de dood.

In Open Joodse Huizen en Huizen van Verzet komt de geschiedenis tot leven. Directe getuigen, nazaten en kenners komen met persoonlijke verhalen over vervolging, verzet en bevrijding, aan de hand van foto's, films, dagboekfragmenten, gedichten, literatuur en muziek. Iedereen is welkom om te luisteren, mee te praten en te herdenken.

- Bekijk het volledige programma op www.openjoodsehuizen.nl en www.huizenvanverzet.nl
- Het programma is gratis toegankelijk. Houdt rekening met een beperkt aantal plaatsen. Bij enkele Huizen van Verzet staat vermeld hoe u kunt reserveren. Voor informatie kunt u ook bellen met het Amsterdams 4 en 5 mei comité: 020-5287129 (kantooruren).

OPEN JOODSE HUIZEN

1 *Plantage Middenlaan 27*
(voormalige Hervormde Kweekschool)
4 mei / 13.30 uur
Het verhaal van de Hollandsche Schouwburg, de Crèche en de Kweekschool

4 mei / 14.00 uur
Sietsy en Harry Cohen waren betrokken bij het verzet in en rond de Crèche.

4 mei / 15.30 uur
Max Arian, journalist, werd als baby vanuit de Crèche via de Kweekschool naar een onderduik adres gebracht.

4 mei / 16.00 uur
Conservatorium studenten spelen muziekstukken van componisten die via de Hollandsche Schouwburg zijn gedeporteerd. Majchiald Aardse vertelt over het lichtproject "Vaarwel/Last Words" dat zij met Femke Kempkas heeft uitgevoerd.

2 *Jodenbreestraat 1* (Café de Sluyswacht)
4 mei / 12.00 uur
Jooske Lakmaker, auteur van *Voorby de Blauwbrug*, familieverhalen over de buurt.

4 mei / 13.00 uur
Roos Kruiver, nazaat van voormalige beheerders Jodenbreestraat 1, over Abraham Goslar en Saartje Gans.

3 *Tweede Helmerstraat 14*
(Hotel Jupiter)
4 mei / 13.00 uur
Olga Kraan, voormalig buurmeisje van violist Paul Godwin en Annemiek Lely, over de zoektocht naar zijn Stradivarius
Met muziek door Julia Barnes, Richard Wolfe en Bengt Widlund

4 mei / 14.00 uur
Ernestine Brikkenaar van Dijk, biografe Paul Godwin (pseudoniem Pinchas Goldfein)
Met muziek door Julia Barnes, Richard Wolfe en Bengt Widlund.

4 *Reguliersgracht 34* (dispuuts huis V.N.I.C.A.)
4 mei / 13.30 uur
Abel de Lange, over zijn vader, overlever Aby de Lange, schoenwinkelier Utrechtsestraat

4 mei / 14.00 uur
Rondleiding door het verenigingshuis van V.N.I.C.A., verhalen over de onderduikbijd verteld door studerende huisbewoners.

4 mei / 15.00 uur
Voorlezen fragmenten uit dagboek van onderduikster Ema Berg die de oorlog overleefde.

4 mei / 16.00 uur
Rondleiding door het verenigingshuis van V.N.I.C.A., verhalen over de onderduikbijd verteld door studerende huisbewoners.

5 *Nieuwe Keizersgracht 24B*
4 mei / 11.00 en 13.00 uur
Betty van Essen-Kok, vroegere bewoonster en enige overlevende van het gezin Kok-Meeschhouwer
Samen met Mirjam Bolle-Levie, secretaresse Joodse Raad, en auteur van *Ik zal je beschrijven hoe een dag eruit ziet*, over de familie Bolle, bewoners Nieuwe Keizersgracht 62. Via Skype uit Israel.

6 *Den Texstraat 49*
4 mei / 13.00 uur
Immeke Sixma, huidige bewoonster, en Hans Ziekenoppasser over de opgedoken brief van Lena Jacoba Melkman (1910–1944) en zijn zoektocht naar haar kinderen Ada, Tsipora en Bram in Israel.

7 *De Lairessestraat 106*
4 mei / 12.00 en 14.00 uur
Stanley Winnik over zijn vader en voormalige bewoner Isaac Winnik, die na de oorlog op dit adres teruggekeerde joden opving.

8 *Danie Theronstraat 18A*
4 mei / 13.00, 12.00 en 15.00 uur
Oud-bewoner Jerry (Gerrit) Meents, over de bewoners van de straat voor en tijdens de oorlog. Emigreerde na de oorlog naar de VS.

9 *Danie Theronstraat 12A*
4 mei / 11.00 en 14.00
Hüsnü Yegenoglu, architect/professor, huidige bewoner van de straat, over zijn onderzoek naar de joodse geschiedenis van de Danie Theronstraat.

10 *Danie Theronstraat 23A*
4 mei / 12.00 en 14.00 uur
Karla Nooter, oud-bewoonster van de straat, maakte als meisje hier de bezetting mee

4 mei / 16.00 uur
Hüsnü Yegenoglu, architect/professor, huidige bewoner van de straat, over zijn onderzoek naar de joodse geschiedenis van de Danie Theronstraat.

11 *Javaplein 2*
(OBA Indische Buurt)
4 mei / 13.00 uur
Overlevende Mirjam Ohringer over haar verzetswerk.

4 mei / 14.00 uur
Wil Wickel, groeide op in de Indische Buurt, en werd in 1942 op transport naar Duitsland gezet als dwangarbeider.
Samen met Fritz Sicht, buurthistoricus, over het joodse verleden van de Indische Buurt.

4 mei / 15.00 en 16.00 uur
Auteurs van *Schrijvers uit Oost* lezen eigen verhalen voor over oorlog en herdenken in de Indische Buurt.

12 *Gerard Doustraat 238*
(Gerard Dou Synagoge)
4 mei / 11.00, 12.00, 13.00 en 14.00 uur
Leden en speciale gasten vertellen over de geschiedenis van de synagoge en in en rond de oorlog. Mogelijkheid synagoge te bezichtigen en vragen te stellen.

13 *Waalstraat 45*
(salon Boekhandel Jimmink)
4 mei / 11.00 uur
Opening fototentoonstelling met portretten uit 1943 van fotograaf Annemie Wolff door An Huitzing, Stichting Annemie en Helmuth Wolff

4 mei / 12.00 uur
Louis Steenhuis-Hoogsilman, met haar gedicht *Het Prinsesje dat de Oorlog Overleefde* en persoonlijke herinneringen

4 mei / 13.00 uur
Rita Goldberg, auteur van *Motherland Growing Up With the Holocaust* over haar moeders werk in de crèche tegenover de Hollandsche Schouwburg, via Skype vanuit Londen

4 mei / 14.00 uur
Marjolenne Oppenheim-Spangenberg, auteur *Over Zij en Ik*, dochter van Riet de Jong-van Duren. Vertelt over gewoontes in gezinnen met een oorlogstrauma.

4 mei / 15.00 uur
Berdi Veyra-Pont, auteur van *Dagboeken Over een Onderduikstertje 1942–1945* vertelt over haar twee onderduikmoeders, en de terugkeer van haar biologische moeder uit de kampen

4 mei / 23.00 uur
Herdenking bij het Anne Frank beeldje op het Merwedeplein.

4 mei / 20.30 uur
Gesprek met Vera de Vries Robles die met haar familie in Westerbork zat en de laatste trein miste

14 *Keizersstraat 1* (ingang bovenhuis via Roker/Kromelleboogsteeg)
4 mei / 15.00 en 18.00 uur
Renée Citroen, oud-bewoonster, vertelt over de geschiedenis van de juwelierswinkel/woonhuis van de familie Citroen in en om de oorlogstijd

15 *Nieuwe Prinsengracht 106 II*
4 mei / 16.00 uur
Arnold Heertje vertelt over zijn onderduiknacht op dit adres van zijn oom en tante Koperberg-Philips.

16 *Klovenierburgwal 137–139*
(Hotel Nes)
4 mei / 12.00 en 14.00 uur
Esther Shaya, wegenaar Hotel Nes, over haar zoektocht naar de geschiedenis van het pand, naar bewoner Jacob Levy Northermer (1910–1943) en overige joodse (pensioen)gasten

17 *Betondorp, aan de Brink 45*
(Het Brinkhuis, voormalige bibliotheek)
4 mei / 12.00 uur
Herbert Sarfatij, auteur, tijdens de oorlog geboren in Betondorp.

4 mei / 11.00 uur
Sander Hartog, over de verzetsdaden van zijn grootouders Louis Teeboom en Adèle Wolsmg. Beiden overleefden de oorlog.

4 mei / 12.00 uur
Aart Janszen, zoon van Laurens Janszen, onderwijzer in Betondorp, over de weigering van zijn vader de joodse leerlingen aan te geven in 1941

18 *Jacob Obrechtstraat 7*
4 mei / 14.00 en 16.00 uur
Saskia Goldschmidt, auteur van *Verplicht geluktig, portret van een familie*. Zij vertelt in het huis waar zij is opgegroeid hoe het oorlogsverleden van haar vader ook het naoorlogse leven binnendrong

19 *Frans van Mierisstraat 84hs*
4 mei / 12.00 uur
Hans Jo Aussen keert terug naar het woonhuis waar hij samen met zijn familie woonde, voordat zijn familie moest onderduiken. Dit was ook het huis waar zijn familie na de oorlog weer kwam te wonen. Hij vertelt over zijn leven in de oorlogstijd.

20 *Meisjesweg 19A* (Gebouw 't Laantje)
4 mei / 11.00 uur
Carla Kaplan-Gobitz en Jaap Gobitz over hun onderduik in eigen huis aan de Vegastraat, en het "verborgen" gebouw 't Laantje.

21 *Wingerdweg 32–34* (voormalige Rosedaschool)
4 mei / 13.30 uur
Hier ging Lenie Tertaas naar de Rosedaschool. Het gezin Tertaas, allen vermoord, woonde op Duizendschoonstraat 12HS. Anja van Bunnik vertelt over dit buurmeisje van haar moeder.

22 *Plantage Middenlaan 24*
De Hollandsche Schouwburg
4 mei / 19.00–20.00 uur
Nationale Dodenherdenking

23 *Van Eeghenlaan 11*
4 mei / 13.00 uur
Iwan Fisman, zoon van verzetsman die op de Van Eeghenlaan woonde, en Herman Keppy, journalist en schrijver, vertellen over het Indonesisch verzet in Amsterdam tijdens de bezettingsjaren.

24 *Bloemgracht 82*
4 mei / 11.00 uur
Onthulling gedenksteen ter nagedachtenis van verzetsstrijders Durk Wolters, Ko Stevense en Jan Keune, gefusilleerd op Bloemgracht 82. Vertelling door Ruud Schuldmeijer en Yvonne Nijhuis. Muziek van Ineke ter Heege en Karin Kuijper

25 *Haarlemmerstraat 76*
Presto Cycle Sport
4 mei / 14.00 uur
Leek Valk en Mieke Krijger vertellen over Evert Stroober en zijn vader die van hun fietsenwinkel een ontmoetingsplek maakte van het verzet, over de groep Presto die verzetsactie talen pleegde en over de leden van EHBO-post die daarbij een belangrijke rol vervulden

26 *Vondelstraat 39*
4 mei / 15.00 uur
Ledstar Jacoba van Tongeren – de enige vrouwelijke leidster van verzetsgroep – wist met de 'Groep 2000' zijn leden te beschermen omdat ze een Code had ontwikkeld voor alle 80 Groepsleden en 4.500 onderduikers. Paul van Tongeren gaat hierover in gesprek met Harm Ede Botje, redacteur van Vrij Nederland. Reserveren verplicht www.huizenvanverzet.nl

27 *Kromme Distelstraat 17*
Badhuis Disteldorp
4 mei / 15.00 uur
Saskia van den Heuvel gaat in gesprek met buurtbewoners over Amsterdam Noord voor en tijdens de oorlog, over de armoede, de werkloosheid, de CPN, de katholieke kerk, het verzet en natuurlijk het verwoestende bombardement in Amsterdam-Noord.

28 *Bos en Lommerweg 191*
Podium Mozaïek
4 mei / 20.45 uur
West Words: verzet en moed
Met een speciaal geschreven tekst over de Antillaanse verzetsheld Cola Debrot, door Karen Amatmoekrim. Verder Het Requiem van Mozart door het koor van Meneer de Wit uit Amsterdam-West, o.l.v. Otto Klap.
Reserveren verplicht via www.podiummozaiek.nl

29 *Vyzelstraat 32*
Stadsarchief Amsterdam
4 mei / 12.00–17.00 uur
Bommen in de buurt. Gedurende de oorlog zijn er op enkele honderden plekken in de stad bommen en granaten gevallen. Ook zijn er diverse vliegtuigen neergestort, zowel van Duitse als van Geallieerde kant. Voor het eerst kunt u op een kaart zien waar deze gebeurtenissen hebben plaatsgehad (ook 3 mei geopend. 12.00–17.00 uur).

30 *Dam*
Koninklijk Paleis Amsterdam
5 mei / 10.20, 11.30 en 13.00 uur
Wat er in het Koninklijk Paleis gebeurde tussen 1940 en 1945 is maar bij weinigen bekend. Tijdens een rondleiding hoort u meer over hoe het gebouw uit de handen van de Nazi's bleef, hoe de bijzondere kunstwerken ongeschonden de oorlog overleefden en meer bijzondere verhalen over de bewoners in die tijd. Reserveren verplicht via www.huizenvanverzet.nl.

31 *Rooseveltlaan 62*
Boekhandel Jimmink
5 mei / 10.00, 11.00, 13.00 en 14.00 uur
Literaire salon, ieder uur leest kinderboekenschrijver Jacques Vriens voor uit zijn boek Oorlogsgeheimen.

5 mei / 18.00–19.30 uur
Vrijheidsdiner met de buurt

5 mei / 20.00 uur
Peter Kahn en zijn ouders overleefden de oorlog op het onderduikadres Roompotstraat 11, van hun NSB-huisbaas. Fotograaf en verzetsstrijdster Annemie Wolff portretteerde Peter Kahn met zijn ouders in 1943. An Huitzing van Stichting Wolff vertelt over Annemie Wolff.

32 *Amsteldijk 153*
Tramremise Lekstraat
5 mei / 11.00 uur
Tijdens een rit per historische tram vertellen Tinie Uisberg en Marjan de Boo over hun vader en grootvader, Joop Uisberg was tramconducteur en staker gedurende de Februaristaking in 1941

33 *Tweede Jan Steenstraat 93*
5 mei / 11.00 uur
Bas de Haas-Vyth overleefde, dankzij het identiteitsbewijs van haar vriendin Nel, de oorlog. De man van Ilse, Govert de Haas, maakte als medicijnenstudent middeltjes voor huidontslag om dwangarbeid te ontwijken. Na afloop lopen we langs het huis van Bas op Van Woustraat 116 II.

5 mei / 12.15 uur
Oorlog in mijn Buurt-wandeling. Ouderen en kinderen uit de buurt vertellen verhalen over het gewapende verzet, de onderduik en het verraad op Amstelrijk 18.

34 *Museumplein*
Stedelijk Museum | Gallery Talks
5 mei / 12.00, 14.00 en 16.00 uur
Een persoonlijke rondleiding door de collectie presentatie van het Stedelijk Museum Amsterdam in het kader van 5 mei. Start: Entreehal Stedelijk Museum
Reserveren verplicht via www.stedelijk.nl/agenda/gallery-talks.

35 *Plantage Kerklaan 40*
Artis
5 mei / 12.00 uur
Wandeling *Artis in Oorlogstijd*. Gedurende de oorlog heeft Artis allerlei soorten onderduikers een tijdelijke schuilplaats geboden. Vertrekpunt: de Apenrots.
Kaartverkoop toegang Artis aan de kassa of met Artis lidmaatschap.

36 *Anton de Komplein 120*
CBK Zuid Oost
5 mei / 13.00–16.30 uur
Verhalen over Surinaams en Antilliaans verzet met o.a. Norsly Beyer. Zij vertelt over de Surinaamse verzetsstrijder, schrijver en politicus Albert Helman onder het genot van een vrijheidshapje.

37 *Hofmeyrstraat 87*
5 mei / 13.00 – 16.00 uur
Daniel Metz vertelt over de geschiedenis van de Kraanpanschool. Frank Meelker vertelt over zijn grootvader verzetsstrijder Eli van Tijn, mevrouw Soeters was een van de onderduikers op zolder, Daniel Teeboom's vader drukte illegale kranten en zat ondergedoken op de Transvaalkade.
Gesprekaleiding Hannelaes Pen.

38 *Herengracht 605*
Museum Willet-Holthuysen
5 mei / 14.00, 15.00 uur
Verzet op de grachtengordel. Met een rondleiding door Museum Willet Holthuysen, Saar VanJenberghe vertelt over meesterverzetser Eduard Veterman en een lezing door studenten van TU Eindhoven over onderduikers in Amsterdam.
Reserveren verplicht via www.huizenvanverzet.nl.

HUIZEN VAN VERZET

39 *President Kennedylaan 6-3 hoog*
5 mei / 14.00 uur
Pater Polak vertelt in gesprek met journalist Max Arian over het verzetswerk van moeder Pim Eldering, redacteur en koerierster Vrije Katheder en zijn vader Ben Polak, "de rode arts". Met een introductie door Marjan Schwegman, directeur van het NIOD, over de belangrijke rol van de koeriersters in het verzet.

40 *Oudorperweg 386*
Haci Bayram Moskee
5 mei / 14.00–16.00 uur
Ruim 80 jaar geleden gebouwd als school, waar tijdens de Tweede Wereldoorlog Duitse soldaten bivakkeerden. De hoofdonderwijzer woonde naast de school en zat in het verzet. Familieleden en buurtbewoners vertellen over hun herinneringen, aansluitend een Vrijheidsmaaltijd

41 *Van Woustraat 154*
STACH food
5 mei / 14.15 uur
Buurtgenoten vertellen over hun straat in oorlogstijd: verzet, deportatie en verraad. Met een bijdrage van onderzoekers Ceesa Kleijn en Stijn Raurs.

5 mei / 15.15 uur
Start *Oorlog in mijn Buurt*-wandeling.
Kinderen uit de buurt vertellen oorlogsverhalen over o.a. Hans van Willigenburg wiens moeder werd verraden. Gerritje Nuisker vertelt over de onderduikers in haar ouderlijk huis op de Mauvestraat

42 *Rozengracht 160*
Café Struik
5 mei / 14.30 uur
Smakelijke anekdotes over Amsterdams caféhouder en verzetsstrijder Theo Ruiter door zijn zoon Karel Ruiter in het huidige café Struik.

43 *Amstelplein 4*
Cafe restaurant Blooker
5 mei / 15.30 uur
In het café aan de voet van de Philipstoren vertellen kinderen van overlevenden hoe hun ouders dankzij het Philips-Kommando, een technische werkplaats in Kamp Vught, waar ook voor de Duitse oorlogsindustrie werd geproduceerd, de oorlog overleefd hebben.

44 *Amstelrijk 153*
Tramremise Lekstraat
5 mei / 15.00–17.00 uur
Bianca Stigter, schrijver van de *De Bezette Stad*, gidst u in een historische tram door Amsterdam onder Duitse bezetting. Verhalen over verzet, bezetting en collaboratie. Reserveren verplicht via www.huizenvanverzet.nl

45 *Reguliersbreestraat 26*
Pathé Tuschinski
5 mei / 15.00 uur
Film *Patsoenlijk Land* van Loes Gompes en Sander Snoep over de PP-groep, één van de Vrije Groepen Amsterdam (een federatie van verzetsgroepen in Amsterdam met veel joodse medewerkers).
Nagespreks o.l.v. Sandra Rottenberg. Loes Gompes. VGA-leden en nazaten. Met muziek door altviolate Esther Apituley. Kaarten zijn te bestellen via www.pathe.nl

46 *Keizersgracht 695*
5 mei / 17.00 uur
Onthulling plaquette door Job van Amerongen ter herinnering aan de Vrije Groepen Amsterdam.

47 *Zeedijk 63*
Café 't Mandje
5 mei / 16.00 uur
Kiek Houthuijsen vertelt over de bezoekers van Café 't Mandje tijdens de bezetting: over onderduik, verzet en collaboratie.

48 *Oosterpark 52*
Dispuutshuis Dido
5 mei / 16.30 uur
Het dispuutgezelschap Dido was op verschillende manieren betrokken bij verzet. De huidige generatie Didonezen vertelt dit oorlogsverhaal in hun Dispuutshuis.

49 *Plantage Kerklaan 61a*
Verzetsmuseum
5 mei / 11.00–17.00 uur
Ga in Verzetsmuseum Junior met een tijdmachine naar Nederland tijdens de oorlog en maak kennis met Jan. Zijn ouders zitten in het verzet. Hij ziet en hoort van alles. Als zijn vader bij een verzetsactie uit de gevangenis wordt bevrijd, moet hij zelf onderduiken.
Op 5 mei gratis toegang voor kinderen t/m 15 jaar; bezoekers Huizen van Verzet betalen slechts 6 euro.

Sneins Petiele 26.04.2014

Joodse families krijgen een gezicht met Open Joodse Huizen

http://www.jonet.nl/nieuws/joodse-herdenkingen-in-het-joods-cultureel-kwartier/1896

Joodse herdenkingen in het Joods Cultureel Kwartier

Herdenkingen met een Joods karakter vinden vanuit het Joods Cultureel Kwartier op verschillende manieren plaats in Amsterdam en daarbuiten

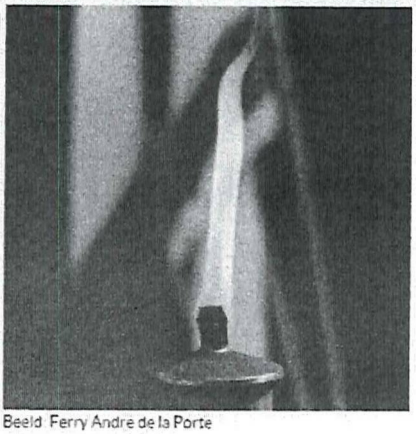

Beeld Ferry Andre de la Porte

Op Jom Hasjoa, de dag van de *Sjoa* (Hebreeuws voor vernietiging), herdenkt de Joodse gemeenschap over de gehele wereld de slachtoffers van de naziterreur. Jom Hasjoa valt op 26 Nisan in de Hebreeuwse kalender. Op deze dag kwamen in 1943 de Joden in het getto van Warschau in opstand tegen de nazi's. In Nederland vindt deze, door een groot aantal Joodse organisaties georganiseerde, herdenking plaats in de Hollandsche Schouwburg. De herdenking heeft een Joods karakter met onder andere het uitspreken van het Jizkor (gebed van herdenking), het ontsteken van herdenkingslichten en muziek.

Tijdens de herdenking wordt het Kaddiesj gezegd, een gebed waarin ondanks alles, mensen hun vertrouwen in God uitspreken. Met het *Hatikva* (Israëlische volkslied) en het Wilhelmus wordt de plechtigheid afgesloten. De Jom Hasjoa herdenking vindt dit jaar plaats op zondag 27 april om 19.00 uur. Burgemeester Eberhard van der Laan en de heer Chaim Divon, Ambassadeur van Israël in Nederland geven een korte toespraak. Daarnaast spreekt mevrouw Mia Davidson-Henselijn namens de oudere generatie en Deborah Juliard namens de jongere generatie. Muziek wordt verzorgd door het koor van Rosj Pina o.l.v. Marion Blazer.

Op 4 mei staat de Hollandsche Schouwburg in teken van de Nationale Dodenherdenking. Een aantal jaren na de inrichting van het monument in 1962, kozen de omwonenden in de Plantage-Weesperbuurt ervoor om de jaarlijkse nationale dodenherdenking op 4 mei hier te organiseren. Zo dragen leerlingen van de huidige IVKO-school die tot 2011 gevestigd was aan de Plantage Middenlaan 27 (de voormalige kweekschool waarvandaan veel Joodse kinderen uit de crèche zijn ontsnapt) gedichten voor en herdenkt een gastspreker de slachtoffers van de naziterreur.

Gezien de geschiedenis van deze plek zijn in de herdenking enkele Joodse elementen opgenomen, zoals het Jizkor (Joods herdenkingsgebed) en het Kaddiesj. Om 20.00 uur worden twee minuten stilte in acht genomen en vervolgens wordt de herdenking afgesloten met het Wilhelmus. De spreker is prof. dr. Klaas Smelik, directeur van het Etty Hillesum Onderzoekscentrum en auteur van *Ik zou langer willen leven. Het verhaal van Etty Hillesum*. Altvioliste Esther Apituley verzorgt de muziek en Paul van den Ende, leerling van de IVKO-school, leest zijn gedicht voor. Het progamma start om 19.30 uur.

Op 21 mei vindt tevens de jaarlijks kinderherdenking plaats in de Hollandsche Schouwburg. Het Joods Cultureel Kwartier geeft kinderen de mogelijkheid om op hun eigen wijze *herdenken* te ontdekken, te vormen en er inhoud aan te geven. De herdenking wordt daarom door basisschoolleerlingen van groep 8 zelf bedacht en uitgevoerd. Na een voorbereidend bezoek en lessen op school spreken de leerlingen tijdens de kinderherdenking over de huidige betekenis van de Hollandsche Schouwburg, en de functie van herinneren van de Jodenvervolging in 1940-1945 in onze huidige multiculturele samenleving. De herdenking vindt plaats op woensdag 21 mei van 11.30 tot 12.30 uur.

Naast de drie terugkerende herdenkingen in mei, worden ook opnieuw de kleinschalige, persoonlijke herdenkingen gehouden onder de naam Open Joodse Huizen. Op verschillende locaties in Nederland komt de geschiedenis van omgebrachte Joodse gezinnen tot leven. Verschillende sprekers, onder wie overlevenden, vertellen hun verhaal over vervolging, oorlog, verzet én bevrijding. Behalve in Amsterdam wordt Open Joodse Huizen ook georganiseerd in Rotterdam, Den Haag, Elburg, Groningen, Haarlem, Leeuwarden en Tilburg.

De herdenkingen worden gehouden in de woningen waar de Joodse inwoners voor of tijdens WOII woonden, of op andere plekken in de straat of buurt die een rol speelden in het leven van de inwoners die worden herdacht. Het levensverhaal van de voormalige Joodse bewoners staat centraal. Bezoekers kunnen naar eigen inzicht één of meer van de adressen bezoeken. Het volledige programma is te vinden op www.openjoodsehuizen.nl.

gepubliceerd op 23 april 2014

http://madeliefje-madelief.blogspot.nl/2014/05/teeny-weeny-flowers.html

Teeny weeny flowers pop up everywhere! Bluebells, sweet woodruff, forget-me-nots, Geraniums, Jacob's ladder and many more. In between this floral prettiness, we celebrated a birthday party. Right until the end it was uncertain if the weather would hold. We had a hazy start, but while we were eating cakes and sipping tea, the sun came out. I am sure we must have had a bit of help from above. It was difficult, but lovely as well, to celebrate in the garden.

A special thank you to my sister in law Anne and to my friend Ilse, who helped me bake. A big hug to my brother, who took lots of old scaffolding boards with him. They will be used to repair the raised beds in the cutting garden. Thank you to Theo too, for fastening the roof of the garden house, so that it will not fly away with the next storm.

Thank you too, for having a look at my blog now an then and leave comments. They always make me smile :-)

If you live in Rotterdam, Amsterdam, Haarlem, The Hague, Elburg, Groningen, Leeuwarden or Tilburg, it may be interesting to visit one of the Open Jewish Houses this weekend. The houses belonged to Jewish inhabitants, who were deported during the second world war. Survivors, children, neighbours, historians, will tell about their family, friends and some well known people who once lived in one of these houses. I think it's a beautiful way to commemorate those who lost their lives. I will be working as a volunteer in Rotterdam, so perhaps we will meet! Please have a look at the website of Open Joodse Huizen, if you would like to know more.

A Happy weekend!

Love,

Madelief x

Algemeen Dagblad 05.05.2014

'Engel op onze schouder

Ademloos luisteren naar Joodse onderduikverhale

ROTTERDAM | Anneliese Rosenthal (89) vertelde gisteren aan de Rotterdamse Graaf Florisstraat over haar 'onderduik in eigen huis'. Ondanks foute buren en Duitsers aan de overkant overleefde ze de oorlog.

CHARLOTTE VAN GENDEREN

„We hebben gewoon geluk gehad." Deze nuchtere conclusie trekt Anneliese Rosenthal nadat ze aan een ademloos publiek heeft verteld over de tijd dat ze met haar ouders en broer 'onderdook in eigen huis'.

In de woning aan de Graaf Florisstraat, deze zondag voor verhalenproject Open Joodse Huizen opengesteld door de bewoners, overleefde de Duits-Joodse familie Rosenthal de Tweede Wereldoorlog. En dat terwijl aan de overkant Duitse militairen zaten ingekwartierd en om hen heen een aantal 'foute' Nederlanders woonde.

▲ Anneliese Rosenthal (tweede van links) haalt herinneringen op in haar vroegere woning. FOTO JAN DE GRO

Na het bombardement trokken vader en moeder Rosenthal met kinderen Anneliese en Norbert in bij het eveneens Joodse gezin Van Geldere aan de Graaf Florisstraat. Twee jaar woonden zij in één huis. Tot vader, moeder en zoon Van Geldere in 1942 werden opgepakt. 'Boven zitten ook Joden,' riep een van de buren. Maar de Duitse 'Pünktlichkeit' redde de Rosenthals; hun namen stonden niet op de lijst. De Van Gelderes kwamen in 1944 om in Auschwitz en Dachau.

Aan de Graaf Florisstraat beide af en toe een Duitser aan, maar dan toonde vader Rosenthal zijn IJzeren Kruis, de onderscheiding die hij kreeg nadat hij in de Eerste Wereldoorlog voor Duitsland had gevochten. Dat maakte indruk. „En die ingekwartierde jongens tegenover ons vonden ons niet interessant," vertelt Anneliese. Gevaarlijker was de kleermakerij die vader en zoon aan huis runden. „Onder de klanten zat zeker één fout meisje. We waren altijd op onze hoede, maar hadden een engeltje op de schouder. Nooit dachten we eraan elders onder te duiken. We kenden niemand."

Indruk

Haar verhaal maakt indruk bij het in groten getale aanwezige publiek. In totaal tachtig mensen zijn over de dag verspreid naar het huis gekomen. Zo ook de Capelse Arne de Gram (11), die veel belangstelling heeft voor de Tweede Wereldoorlo „Indrukwekkend. Deze mens overleefden terwijl ze in zo'n gevaa lijke situatie zaten." Met zijn oude gaat Arne door naar de Burgemee ter Meineszlaan. Daar zal hij hor over het gezin Van Westerborg, d omkwam in Auschwitz.

Volgend jaar doet Rotterda weer mee aan het project. Mens die willen weten of ze in een 'Joo huis' wonen, kunnen dat uitzoek op ***communityjoodsmonument.***

Joodse huizen met een verhaal

Joodse huizen met een verhaal

Stadskrant

Joodse huizen met een verhaal

Op 4 mei, de dag van de Dodenherdenking, vindt in Rotterdam een nieuw evenement plaats: Open Joodse Huizen. Een dag waarop Rotterdamse joden worden herdacht in de huizen waar ze destijds woonden.

Naast de traditionele Dodenherdenking blijken veel mensen behoefte te hebben aan een andere manier van herdenken. Veel bewoners zijn bijvoorbeeld geïnteresseerd in het vooroorlogse leven van hun huis, straat of buurt. Dit resulteerde in een nieuw evenement: Open Joodse Huizen, dat in 2013 in zes steden georganiseerd werd. Dit jaar wordt het uitgebreid naar andere steden waaronder Rotterdam.
Tijdens Open Joodse Huizen komt de geschiedenis tot leven. Het joodse leven in deze huizen van voor, tijdens en vlak na de oorlog staat centraal. Directe getuigen, nazaten en kenners komen met persoonlijke verhalen over de jodenvervolging, het verzet en de bevrijding. Iedereen is welkom om te luisteren, mee te praten en te herdenken.
Op dertien adressen worden herdenkingen gehouden. Zo vertelt Leopold Hertzberger in de wachtruimte van het Advocatencollectief Rotterdam aan de Crooswijksesingel 34 een verhaal over zijn opa en oma die hier in de oorlog woonden. In de Van Beuningenstraat staat Edjo Frank stil bij zijn grootouders die op 3 september 1942 in Auschwitz werden omgebracht. De dag wordt afgesloten met een avondprogramma in de voormalige Westerbioscoop aan de Nieuwe Binnenweg 326-328. Na de twee minuten stilte om 20.00 uur volgen er verhalen, presentaties en filmbeelden over het Joodse leven in Rotterdam
www.openjoodsehuizen.nl

Joodse huizen met een verhaal

Joodse huizen met een verhaal

Op 4 mei, de dag van de Dodenherdenking, vindt in Rotterdam een nieuw evenement plaats: Open Joodse Huizen. Een dag waarop Rotterdamse joden worden herdacht in de huizen waar ze destijds woonden.

Naast de traditionele Dodenherdenking blijken veel mensen behoefte te hebben aan een andere manier van herdenken. Veel bewoners zijn bijvoorbeeld geïnteresseerd in het vooroorlogse leven van hun huis, straat of buurt. Dit resulteerde in een nieuw evenement: Open Joodse Huizen, dat in 2013 in zes steden georganiseerd werd. Dit jaar wordt het uitgebreid naar andere steden waaronder Rotterdam.
Tijdens Open Joodse Huizen komt de geschiedenis tot leven. Het joodse leven in deze huizen van voor, tijdens en vlak na de oorlog staat centraal. Directe getuigen, nazaten en kenners komen met persoonlijke verhalen over de jodenvervolging, het verzet en de bevrijding. Iedereen is welkom om te luisteren, mee te praten en te herdenken.
Op dertien adressen worden herdenkingen gehouden. Zo vertelt Leopold Hertzberger in de wachtruimte van het Advocatencollectief Rotterdam aan de Crooswijksesingel 34 een verhaal over zijn opa en oma die hier in de oorlog woonden. In de Van Beuningenstraat staat Edjo Frank stil bij zijn grootouders die op 3 september 1942 in Auschwitz werden omgebracht. De dag wordt afgesloten met een avondprogramma in de voormalige Westerbioscoop aan de Nieuwe Binnenweg 326-328. Na de twee minuten stilte om 20.00 uur volgen er verhalen, presentaties en filmbeelden over het Joodse leven in Rotterdam
www.openjoodsehuizen.nl

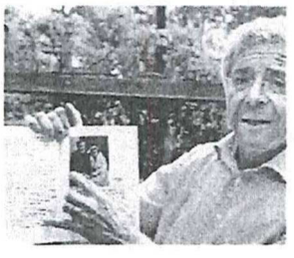

OPEN JOODSE HUIZEN

Leopold Hertzberger vertelt op 4 mei over zijn familie en de historie van Joods Rotterdam

De Havenloods

Het verhaal van Joods Rotterdam

Voor de oorlog was de familie Hertzberger een van de vele Joodse families die Rotterdam rijk was. Maurits Hertzberger was arts en had zijn praktijk gevestigd aan de Crooswijksesingel 32. In het kader van Open Joodse Huizen vertelt zijn kleinzoon Leopold Hertzberger op 4 mei over de geschiedenis van zijn familie. Hij doet dat in hetzelfde huis als waar zijn grootvader zijn praktijk had.

Door Harm van der Wilt

ROTTERDAM - "Voor de oorlog heeft mijn familie een goed leven gehad", vertelt Leopold. "Gezondheid en cultuur waren heel belangrijk binnen het gezin van mijn grootouders. Zo bezochten ze concerten en Maurits hield veel van toneel. Natuurlijk was er wel eens bonje binnen de familie. Dit ging vaak om kleine dingen. Om een potje kaarten bijvoorbeeld. Op originele wijze loste Maurits dit dan op. Zo riep hij soms na een van deze ruzies de familie bij elkaar in café Loos. Sindsdien staat dit bekend als 'de vrede van Loos.'"

Met het uitbreken van de oorlog werd het geluk binnen het gezin op brute wijze verstoord. Maurits Hertzberger pleegde zelfmoord op 14 mei 1940, tijdens of enkele uren na het bombardement op Rotterdam. Waarschijnlijk vanwege de ellende die hij om zich heen zag. Leopold: "Er hebben tijdens het bombardement meer Rotterdammers zelfmoord gepleegd." Maurits liet zijn vrouw Anna en hun drie kinderen na: Eveline, Ellis en Leopold. "Leopold was de oom naar wie ik ben vernoemd. Hij is vermoord in Auschwitz in 1943. Toen mijn grootmoeder, Anna, hoorde dat hij op weg was naar het concentratiekamp, heeft zij hem brieven geschreven. Die zijn hartverscheurend en nog steeds in mijn bezit."

Anna overleefde drie concentratiekampen. Ze was de oudste overlevende uit Bergen-Belsen. Na de oorlog verhuisde zij met haar dochter Eveline naar Los Angeles. "Daar heb ik haar vaak bezocht. Later pas realiseerde ik me hoe bijzonder het moet zijn geweest voor mijn grootmoeder dat ik dezelfde naam droeg als haar zoon."

Leopolds vader Ellis was microbioloog. "Mijn vader kwam in zes verschillende kampen terecht, waaronder twee maal in Auschwitz. De omstandigheden waren gruwelijk. Er werd gemoord, en er heersten verschillende ziektes. Omdat de Duitsers zijn kennis nodig hadden, mocht Ellis af en toe in een laboratorium werken. Hij kon er zich wassen en kreeg elke week schone kleren. Zijn kennis als arts heeft zeker bijgedragen aan zijn overleving."

Erasmus MC

In navolging van zijn vader en grootvader is ook Leopold arts geworden. Hij werkte als neuroloog in het Erasmus MC. Nu is Leopold gepensioneerd en ziet hij het als zijn taak zich in te zetten voor het Joodse leven in Rotterdam. Hij wil bijvoorbeeld het archiefmateriaal dat zijn moeder verzamelde digitaliseren.

Hoewel Leopold Maurits nooit gekend heeft, ontdekte hij wél een bijzonder verband met zijn grootvader. "Ik had eens een stervende patiënt die tegen mij zei: 'Uw grootvader heeft mij op de wereld geholpen, nu helpt u mij er weer van af'."

➲

Kijk voor meer informatie op www.openjoodsehuizen.nl of www.joodsmonument.nl.

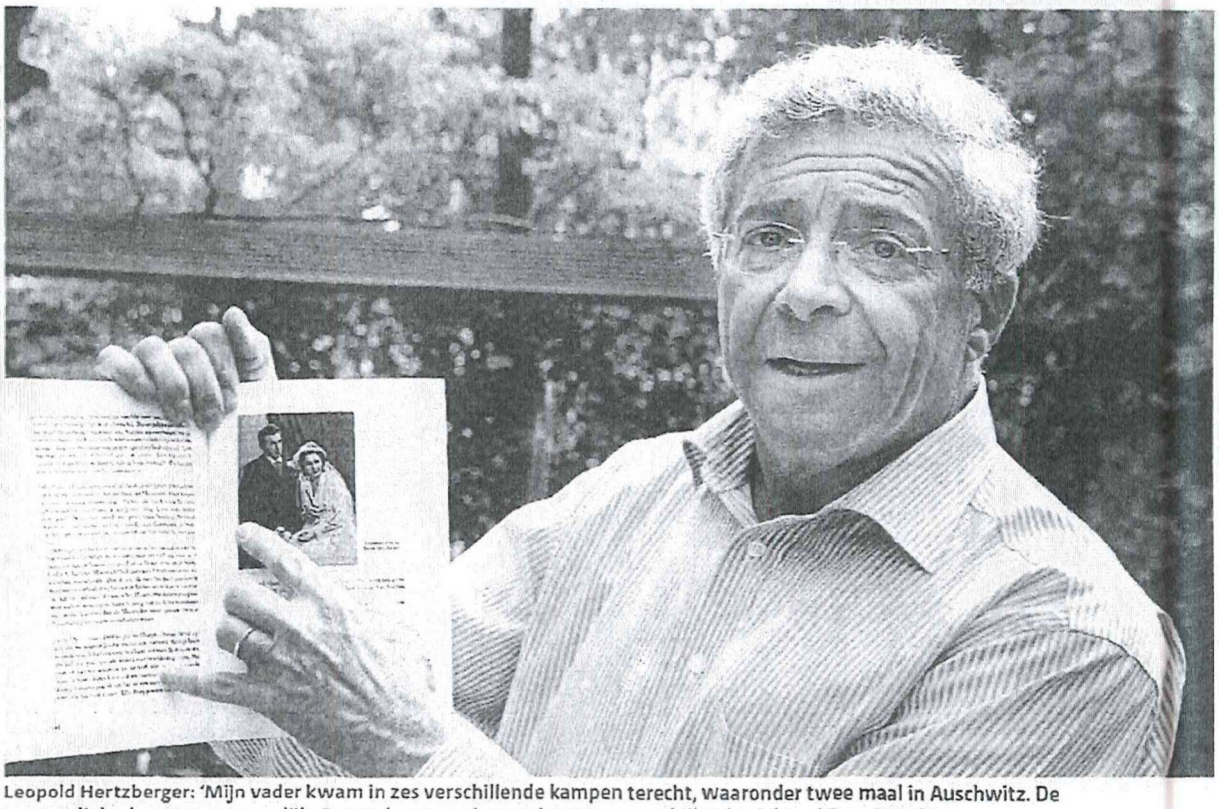

Leopold Hertzberger: 'Mijn vader kwam in zes verschillende kampen terecht, waaronder twee maal in Auschwitz. De omstandigheden waren gruwelijk. Er werd gemoord, en er heersten verschillende ziektes.' *Foto: Rinie Boon*

Stentor Deventer Dagblad 05.05.2014

VERLATEN JOODSE HUIZEN

Joodse Deventenaren nooit vergeten

Project Struikelstenen van start. Organisatie vastbesloten om in de stad meer dan 400 stenen te leggen.

door **Harry Hekkert**

DEVENTER – Deventer loopt niet voorop bij het project Struikelstenen; 89 Nederlandse plaatsen gingen al voor. Maar de hoeveelheid gedenktekens voor slachtoffers van de nazi's maakt het project in Deventer wel bijzonder.
De Werkgroep Struikelstenen Deventer is vastbesloten alle slachtoffers van de nazi's zo'n persoonlijk gedenkteken te geven. Opdat hun naam nooit vergeten wordt. „Het gaat om 410 joodse slachtoffers en nog ongeveer 30 verzetsmensen", zegt voorzitter Lex Rutgers. De werkgroep is de scepsis van het Nederlands Israëlitisch Genootschap De Stedendriehoek (NIG) al voorbij. Dat liet vorige maand weten dat het nooit zou lukken om 400 stenen te bekostigen. NIG was eerder in Zutphen tegen de struikelstenen. Ook daar is het project gewoon van start gegaan.
De werkgroep hoopt en meent dat er Deventenaren genoeg zijn die willen bijdragen aan het levend houden van de nagedachtenis aan de vermoorde stadsgenoten. Hortance van den Beld gaf gisteren bij de presentatie van het project het goede voorbeeld. De Deventerse baat Hotel Hanzestadslogement 'De Leeuw' aan de Nieuwstraat uit. In de oorlog woonde daar de joodse bakker Louis de Leeuw met zijn gezin. Van den Beld bekostigde zes stenen, à 120 euro per stuk. „Daar hoefden wij niet lang over na te denken", zegt ze. „Het is een heel mooi project dat steun verdient."

Vanaf 1942 zijn in Deventer 410 van de in totaal 600 joden weggevoerd naar concentratie- en vernietigingskampen. „In Deventer was een grote en bloeiende joodse gemeenschap", zegt Rutgers, tevens bestuurslid van het Etty Hillesum Centrum. Er zijn genoeg verhalen bekend dat het oppakken van de joodse Deventenaren een hele oploop teweeg bracht. De nieuwsgierige toekijkers leken het daarbij lang niet altijd erg te vinden dat hun stadsgenoten werden weggevoerd.
De te plaatsen struikelstenen maakt het eren van nazi-slachtoffers persoonlijk, zo meent de werkgroep. „In andere plaatsen blijkt het project struikelstenen de mensen ook erg aan te spreken", zegt Edwin van der Wolf. De geboren Deventenaar zette het project in Hattem op en is ook bij de werkgroep in Deventer betrokken. „In Hattem zijn alle zestien nazi-slachtoffers zo herdacht. Bij een huis wilden de bewoners het om persoonlijke redenen niet recht voor het huis hebben, maar een paar meter verderop. De struikelstenen worden onderhouden door de scouting. In Deventer willen we scholen bij het project betrekken, zodat leerlingen of klassen het onderhoud ook op zich nemen." De werkgroep neemt zo ook het volgende kritiekpunt van NIG weg; de messing stenen zouden vuil worden of besmeurd door hondenuitwerpselen.

Meer informatie op www.struikelstenen-deventer.nl/

STRUIKELSTENEN

- **Struikelstenen of Stolpersteine zijn bedacht door de Duitse kunstenaar Gunther Demnig. Hij is een kind van nazi-ouders en ziet het project als persoonlijke boetedoening.**
- **De stenen zijn van beton met een messing plaatje. Ze worden gelegd voor het huis waar vroeger een slachtoffer van het nazi-regime heeft gewoond. Op het messing plaatje staat de naam van het slachtoffer. 'Een mens is pas vergeten als men zijn naam niet meer kent', is het motto. Ook staan er data op, van geboorte, deportatie en dood voor zover bekend.**
- **Demnig wil voor elke nazi-slachtoffer een struikelsteen, 6 miljoen dus. Hij wilde alle stenen eerst persoonlijk plaatsen, maar het project is inmiddels zo groot dat hem dat niet meer lukt. In Duitsland liggen inmiddels de meeste struikelstenen.**
- **Critici menen dat het project ook commercieel gewin voor Demnig is. Hij had tot en met 2013 43.500 stenen à 120 euro verkocht en gelegd, samen goed voor ruim een half miljoen euro omzet.**

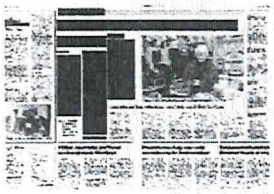

media info groep

Publicatie : Stentor Deventer Dagblad
Datum : 5 mei 2014 Pagina : 7
cm2 : 869 Advertentiewaarde : € 3.532,00
Regio : Deventer
Frequentie : 6x per week
Oplage : 13.595

Stentor Deventer Dagblad 05.05.2014

Zonlicht op het rode haar van Jetje werd familie fataal

DEVENTER - Vader Louis de Leeuw, moeder Wies, dochter Jetje en zoon Jaap vonden op honderd meter van hun bakkerij aan de Nieuwstraat een onderduikadres. Op de tweede verdieping van De Gruyter, hoek Nieuwstraat/Engestraat, verstopten ze zich bijna een jaar. Totdat op een ochtend het zonlicht op het rode haar van Jetje viel en iemand ze opmerkte. Zij werden niet lang daarna in Auschwitz vermoord.

Marietje Ehrenreich kent het verhaal van het verraad van de familie De Leeuw. Haar vader was een neef van Wies de Leeuw. Ehrenreich opende gisteren de tentoonstelling over de joodse bewoners in de Nieuwstraat in Hotel De Leeuw. Zij werkte in de oorlog bij Bussink Koek aan de Lange B., waar nu de winkel van Scapino is. „Ik zie de familie De Leeuw nog zo langslopen, terwijl wij in de pauze op de stoep stonden. Wiesje de Leeuw riep nog; 'Marietje, dooj-ie de groet'n thuus?' We hebben ze nooit meer gezien."

Wie de familie heeft verraden is onbekend. Ook het verhaal van het verraad is niet helder. Ehrenreich: „Jetje had mooi dik rood haar. Ik heb niet anders gehoord dat ze voor het raam stond, de zon op haar viel en iemand ze zag." Anton Dijk, een andere Deventenaar die nog levendige herinneringen aan de oorlog heeft, heeft een andere lezing. „Ik speelde eerder met Jetje en Japie in de bakkerij en kende ze zo goed. Ik heb gehoord dat ze samen op het plat dak van hun onderduikadres aan het spelen waren en toen opgemerkt zijn. Ach, maakt ook niet uit. Het is verschrikkelijk wat er gebeurd is met hen."

Dijk en Ehrenreich liepen gisteren met tientallen andere belangstellenden mee met een speciale uitvoering van de Joodse Wandeling. De in de jaren negentig door Manja Pach opgezette wandeling van het Etty Hillesum Centrum trekt jaarlijks honderden deelnemers, langs plekken waar de joodse geschiedenis van Deventer zich afspeelde. Gisteren was het mogelijk om binnen te kijken in drie huizen in en bij de Noordenbergbuurt waaruit joodse families in de oorlog werden weggevoerd. De huidige bewoners van de huizen vertelden het verhaal over de vroegere bewoners. Een van de huizen was van slager Gosschalk aan de Grote Poot. Daar werd afgelopen week ook een oud reclamebord boven de voormalige slagerij in ere hersteld.

De tentoonstelling over joodse families in de Nieuwstraat in Hotel De Leeuw is tot en met augustus te bezoeken tijdens de openingstijden van de winkel en koffie- en theeschenkerij van woensdag t/m zaterdag van 11.00-17.00 uur.

„Struikelstenen in Deventer is een heel mooi project dat steun verdient.

Hortance van den Beld

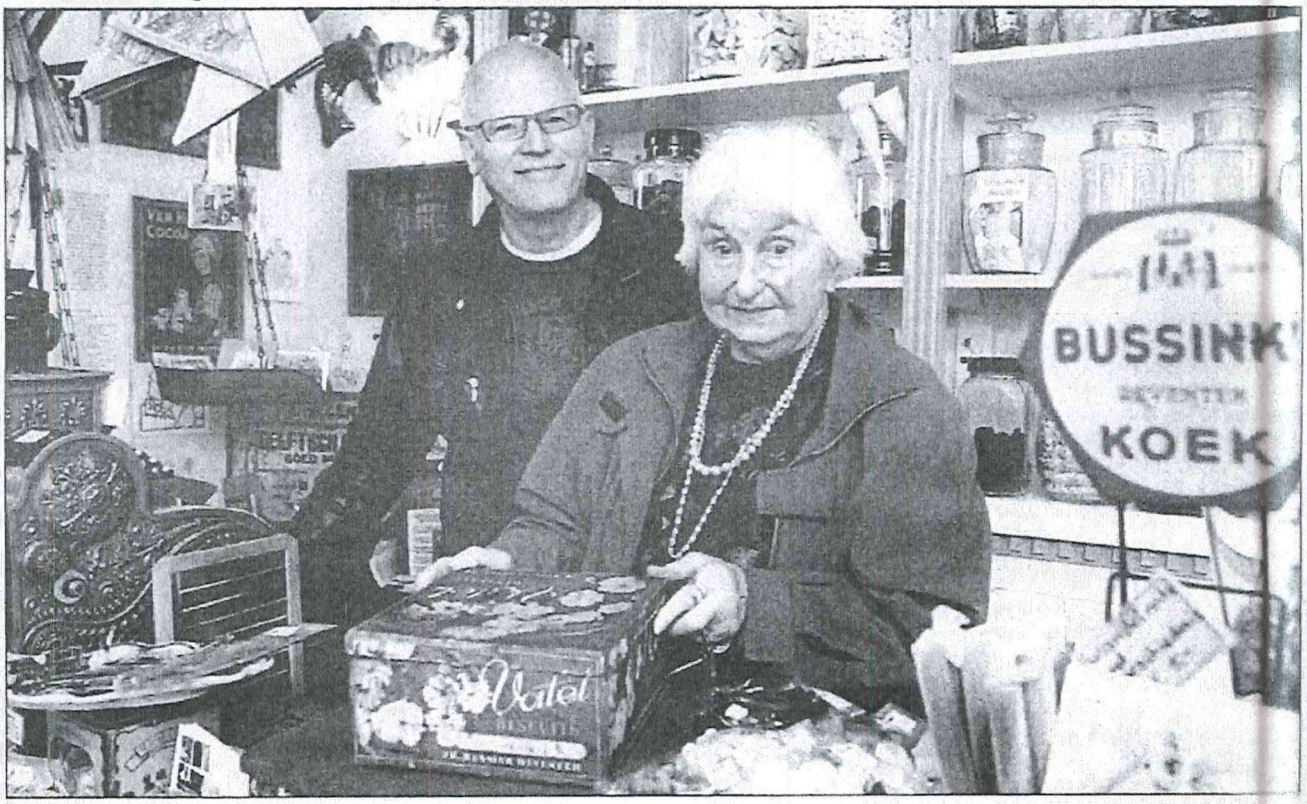

Marietje Ehrenreich (rechts) en René Bennekers, nazaten van bekende joodse Deventenaren, openden de tentoonstelling over joodse families in de Nieuwstraat in Hotel de Leeuw. Ehrenreich is familie van bakker De Leeuw, Bennekers van de gezusters Visser. foto Ronald Hissink

JOODSE HUIZEN - PROJECT OVER WOII IN NEDERLAND GEEN AGENDA

alleen voor intern/eigen gebruik

Jodendom Er wordt volop herdacht, maar er is weinig begrip voor Joodse gebruiken

Parool 03.05.2014

Herdenken voldoet niet voor de levenden

De herdenking van de omgekomen Joden heeft niet tot het einde van haatbeelden geleid. Die worden nu geprojecteerd op Israël, schrijft Tamarah Benima.

Er was een tijd dat 'Nooit meer Auschwitz' betekende dat Jodenhaat met wortel en tak moest worden uitgeroeid. Maar de focus op het uitroeien van Jodenhaat is er al lang niet meer. Ja, de aandacht voor de vermoorde Joden groeit met het jaar. Ze worden op alle mogelijke en onmogelijke manieren teruggebracht in het bewustzijn van stad en land. Met nieuwe monumenten, routes langs Joodse huizen, struikelstenen et cetera.

Maar een fikse campagne om het antisemitisme onder allochtonen te bestrijden is er nog niet. En het merkwaardige is dat er ondanks de herinneringscultuur steeds minder begrip is voor de perikelen en zorgen van levende Joodse Nederlanders. Als ik tijdens herdenkingsceremoniën vertel dat we alleen dankzij door onszelf betaalde bewaking veilig als Joden kunnen leven, is men meestal stomverbaasd.

Jodenhaat is helaas niet iets van het verleden, al komt het gevaar tegenwoordig nauwelijks nog van extreem-rechts, maar van extreem-links dat de haattaal heeft geformuleerd, en van extremistische moslims die de daad bij de haatwoorden willen voegen.

Dat het begrip voor wat Joden aan het hart gaat is afgenomen, bleek tijdens de discussie over het onverdoofd koosjer slachten. Tachtig procent van de Nederlandse bevolking was daar tegen. Hoewel koosjer slachten bedoeld is om het lijden van het dier zo gering mogelijk te houden, werd het weggezet als barbaars. Wie de euvele moed had erop te wijzen dat het verbieden van het koosjere slachten de eerste maatregel van de Duitse bezetter was, kon rekenen op rare reacties. Met het onderwerp besnijdenis is het niet beter gesteld. De aanval daarop komt in Nederland op gang en is in Europa al ingezet. Over de afloop ben ik niet gerust.

Maar de huidige herinneringscultuur heeft vooral gefaald omdat het de overdracht van haatbeelden tegen Joden op Israël niet heeft kunnen voorkomen. Van de Europeanen vindt 75 procent, zo wees een opiniepeiling uit, dat Israël het grootste gevaar is voor de wereldvrede. In Nederland zijn die cijfers nauwelijks anders. Niet China, Noord-Korea, Pakistan of Iran, maar Israël.

Om Israël aan de schandpaal te nagelen worden vaak begrippen gebruikt die veel te ver gaan. Het wordt beschuldigd van genocide, alhoewel het Israëlisch-Palestijnse conflict en de Israëlisch-Arabische oorlogen veel levens hebben gekost, maar niet in de orde van een genocide. Het land wordt ervan beschuldigd een apartheidsstaat te zijn, ondanks de anderhalf miljoen Arabische Israëli's met gelijke burgerrechten. Israëls beleid wordt gelijkgesteld met dat van de nazi's.

Ja, Israël moet bekritiseerd worden vanwege de bezetting van Palestijns gebied – als iedere bezettende mogendheid. Dezelfde norm moet voor alle landen gelden, zeggen Israëls critici. Daar ben ik het volledig mee eens. Maar dat is juist wat niet gebeurt.

De angst om, net als in de Tweede Wereldoorlog, te weinig voor slachtoffers op te komen, heeft paradoxaal genoeg tot een venijn in de opstelling tegenover Israël geleid, die mij (zelf Israël-critica) koud om het hart doet voelen. De Duits-Joodse journalist Henryk Broder publiceerde in 2012 het boek: *Vergesst Auschwitz. Der deutsche Erinnerungswahn und die Endlösung der Israel-Frage.* Hij stelt dat de herinneringscultuur heeft meegeholpen de weg vrij te maken voor antizionisme als nieuwe vorm van antisemitisme. In zijn waarneming is de extreem-linkse anti-Israëlische retoriek, die al in de jaren zeventig ontstond, overgenomen door het grote publiek en de media.

Ik stel dat dat heeft kunnen gebeuren, doordat de huidige herinneringscultuur aan de verkeerde kant begint. Kinderen, tieners en volwassenen wordt niet eerst bijgebracht wat het Jodendom behelst, wat zijn idealen zijn, waarom het wordt geleefd zoals het wordt geleefd en welke rol Joden in de Europese beschaving hebben gespeeld. Om pas aan het eind, kort, te eindigen met de shoah. Beginnen met het verhaal over de moord, met nog een pietsie leven erbij, maakt kennelijk niet weerbaar tegen oude en nieuwe vormen van Jodenhaat. En daar was de verklaring 'Nooit meer Auschwitz' toch voor bedoeld.

Dus: weg met die herinneringscultuur. In plaats daarvan: grootschalige projecten die kennis over levende Joden en levend Jodendom verschaffen. Pas met echte kennis wordt 'Nooit meer Auschwitz' – dat wil zeggen: geen genocide, waar ook ter wereld – mogelijk.

Tamarah Benima is rabbijn en voormalig hoofdredacteur van het *Nieuw Israëlietisch Weekblad*. Dit is een bewerking van de tekst die ze gisteren in boekhandel Schreurs & de Groot uitsprak.

Echte kennis is nodig om genocides in de toekomst te voorkomen
Extreem-links heeft haattaal over Israaël geformuleerd

Ga terug naar je zandbak. Nourdine Tighadouini

Parool 03.05.2014

Het monument van Jan Wolkers in het Wertheimpark. Waar staat de tekst 'Nooit meer Auschwitz' nu nog voor? FOTO MARC DRIESSI

OORLOG // OPEN JOODSE HUIZEN
VOOR, TIJDENS EN NA WOII
DOOR HEEL NEDERLAND, DIT WEEKEND
openjoodsehuizen.nl

Indringend herdenken

Bewoners die niet terugkeerden, baby's en peuters die werden weggesmokkeld, georganiseerd verzet en kleine heldendaden. Op 95 locaties in acht Nederlandse steden wordt oorlogsgeschiedenis verteld. Getuigen, nazaten en kenners komen met persoonlijke verhalen over vervolging, verzet en bevrijding, aan de hand van foto's, films, dagboekfragmenten, gedichten, literatuur en muziek.

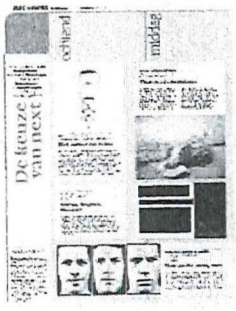

Sneins Petiele 03.05.2014

Voormalig Joodse huizen open

Oorlogsleed achter de voordeur

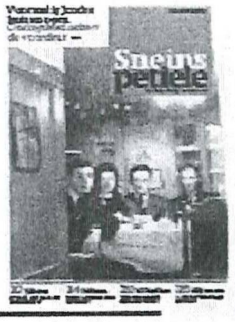

HOOGTESTRAAL

Sneins Petiele 03.05.2014

Friesch Dagblad 02.05.2014

Joodse huizen

De tragiek achter de voordeur

NIW - Nieuw Israelitisch Weekblad 25.04.2014

Het Forum

Redactie: Karen de Jager

Ook voor Joden

Naomi Koster

Als bezoeker voel je je nauw verbonden met je vermoorde familieleden

Auschwitz vandaag de dag is ook bedoeld voor Joden. Als er al iets is wat ons Joden bindt, dan is het onze geschiedenis. Auschwitz is daarvan een belangrijke component. Als bezoeker voel je je nauw verbonden met je vermoorde familieleden. Je bent op de plaats waar je grootouders, ooms, tantes, neven en nichten hun laatste stappen hebben gezet. Het is voor Joden uit alle generaties een plaats om te herdenken. Maar het is vooral ook een belangrijke plaats voor niet-Joden om te bezoeken. Ik heb al jaren een huishoudelijke hulp die uit Polen komt. Zij moest als veertienjarige met haar klas verplicht op excursie naar Auschwitz. Ik zou het goed vinden als ook in Nederland scholieren uit het voortgezet onderwijs allemaal één keer een kamp zouden bezoeken. Niet per se Auschwitz, maar bijvoorbeeld Kamp Vught of Westerbork. Bij voorkeur kinderen die géén geschiedenis in hun profiel hebben.

Auschwitz trekt jaarlijks ongeveer twee miljoen bezoekers. Slechts een klein percentage daarvan is Joods. Het valt me regelmatig op dat niet-Joden in Auschwitz heel boos worden. Alsof dan pas echt tot hen doordringt wat er is gebeurd met bijvoorbeeld hun buren, of het vriendinnetje van hun grootmoeder. Deelnemers aan de Polenreis gaan mee om duizend verschillende redenen maar de conclusie na afloop is altijd dezelfde: weten is niet hetzelfde als begrijpen.

Naomi Koster (62), architectuurhistoricus, secretaris van het Nederlands Auschwitz Comité, begeleidt regelmatig groepen tijdens de reis naar vernietigingskampen in Polen.

Ido Abram

Niet automatisch

Bezoek aan deze oorden kan ook Joodse bezoekers tot introspectie brengen

Waarom vind ik het belangrijk me met de Sjoa bezig te houden? Daar zijn ten minste drie redenen voor. Om te waarschuwen voor een mogelijke herhaling. Het is gebeurd en kan dus weer gebeuren, of zoals we bij de seider zeggen: in elke tijd probeert men ons te vernietigen. Om de ontkenners van de Sjoa geen vrij spel te geven in hun pogingen onze herinnering, het enige 'graf' van de doden, te vernietigen en elk spoor van de misdaad zelf in ons geheugen uit te wissen. Om onszelf te leren kennen. De Sjoa laat zien hoe slecht 'slecht' kan zijn, maar ook hoe een mens boven zichzelf kan uitstijgen door andere mensen te steunen.

Wát vertel je als opvoeder of docent over de Sjoa en hóé doe je dat? Ik neem de vrijheid om in de stelling voor 'Auschwitz' concentratie- en vernietigingskampen te lezen. Het bezoek aan deze beladen oorden kan ook Joodse bezoekers waarschuwen, hun geheugen activeren en hen tot introspectie brengen, maar dat gaat niet automatisch. Als zij bijvoorbeeld te horen krijgen dat de hele wereld tegen hen is en dat een 'goj' (niet-Jood) daarom het recht niet heeft hen te bekritiseren, zie ik de zin van zo'n bezoek niet in. Dan vind ik zo'n bezoek puur schadelijk. Opvoeding na Auschwitz en Sjoa-educatie voor Joden én anderen probeert dit soort uitwassen tegen te gaan.

Ido Abram (73), wiskundige en filosoof, publicist met speciale belangstelling voor leerprocessen, Joodse identiteit, 'opvoeding na Auschwitz' en intercultureel leren.

Stelling van de week:
Auschwitz vandaag de dag is niet bedoeld voor Joden

Eén keer

Denise Citroen

We waren met een groep van honderd waarvan een handjevol Joden

Praten over de oorlog, laat staan het bezoeken van Auschwitz, was binnen de Joodse gemeenschap jarenlang taboe. Dat realiseerde ik me twintig jaar geleden toen ik als coördinator met de overlevenden sprak die meededen aan het Spielberg-project. Steven Spielberg wilde de verhalen van overlevenden vastleggen om de herinneringen aan de vooroorlogse Joodse gemeenschap te bewaren. Wat me trof was dat deze overlevenden vaak niet precies wisten wanneer en waar hun familieleden waren vermoord. De informatie was er wel, maar ze gingen er niet naar op zoek. Voor mij gold dat taboe dubbel. Als overlevenden er niet naar zochten, welk recht had ik dan? Als kind ging ik al stiekem op onderzoek uit. Later hoorde ik via een aangetrouwde tante verhalen over mijn familie. Toen zij in 1994 Auschwitz wilde bezoeken, ben ik meegegaan. Zogenaamd voor haar, maar vooral voor mijzelf. Ik heb nooit spijt gehad. We waren met een groep van honderd waarvan een handjevol Joden. De oprechte belangstelling van de niet Joden was een eyeopener. Hun aanwezigheid bood ook troost bij het noemen van de namen.

'Open Joodse Huizen' komt ook voort uit deze ervaring van toen. Niet-Joden die nu in 'Joodse huizen' wonen zijn net als wij herinneringsdragers van ons verleden. Als zij de levensverhalen kennen van de vermoorde Joodse bewoners, kunnen ze die doorvertellen. We hebben huizenverhalen hard nodig om de herinneringen aan de Joodse gemeenschap van weleer levend te houden.

Denise Citroen (61), bedenker/initiatiefnemer Open Joodse Huizen, een project dat in 2012 in Amsterdam begon en op 3 en 4 mei in acht steden wordt georganiseerd door het Joods Cultureel Kwartier.

Niet zoals Israëli's

Azi Rahim

Terug met het idee dat zijzelf direct slachtoffer zijn van de nazi-moordmachine

Als het in mijn macht lag, schafte ik alle reizen vanuit Israël naar de kampen in Polen af. De Holocaust wordt regelmatig ingezet voor een politiek doel. Duizenden Israëlische jongeren gaan zonder enige mentale en historische voorbereiding naar Auschwitz. Ze komen terug met het idee dat zijzelf direct slachtoffer zijn van de nazi-moordmachine. Dat de hele wereld, inclusief de Palestijnen, nog steeds uit is op de vernietiging van de Joden. Wat doet dat met jongeren? Wat doet dat met jongeren die vlak daarna het leger in gaan? Wat doet dat met Israël? Het verhaal van de Holocaust is veel complexer.

Twintig jaar geleden startte ik samen met een vriend een alternatief programma met kleine groepen jongeren en volwassenen. We begonnen een half jaar voor vertrek met bijeenkomsten. Creëerden een veilige omgeving waarin iedereen zijn ideeën kon ontwikkelen. De historische feiten werden op een gelaagde manier verteld. Pas daarna gingen we op reis naar Polen. Een halve dag Auschwitz. De rest van de tijd ging op aan de poging antwoord te geven op de vragen waar het echt om ging. Waarom wordt de ene persoon dader en waarom wordt een ander een 'rechtvaardige onder de volkeren' en stelt zijn leven in de waagschaal om Joden te redden? Hoe bewust waren die keuzes? Wat leren we hiervan? Uiteindelijk begeleidden we zo'n 1500 jongeren naar Museum Auschwitz.

Azi Rahim (42), Israëli en psychotherapeut. Begeleidde gedurende een paar jaar jongeren en volwassenen met een alternatief programma naar Museum Auschwitz.

http://www.rotterdam.nl/openjoodsehuizen

In het weekend van 3 en 4 mei 2014 organiseert het Joods Cultureel Kwartier 'Open Joodse Huizen'.

Het joodse leven rond de oorlog staat centraal tijdens de Open Joodse Huizen.

Het Joods Cultureel Kwartier organiseert Open Joodse Huizen dit in samenwerking met lokale organisaties en betrokken particulieren in Rotterdam, Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Elburg, Groningen, Leeuwarden en Tilburg
Open Joodse Huizen is een programma van kleinschalige bijeenkomsten van herinneren en herdenken. Het joodse leven van voor, tijdens en vlak na de oorlog in deze huizen staat centraal.

Op 95 locaties in acht Nederlandse steden komt de geschiedenis tot leven. Directe getuigen, nazaten en kenners komen met persoonlijke verhalen over vervolging, verzet en bevrijding, aan de hand van foto's, films, dagboekfragmenten, gedichten, literatuur en muziek. Iedereen is welkom om te luistern, mee te praten en te herdenken.

Uitgangspunt voor Open Joodse Huizen zijn de adressen en gezinnen die vermeld staan op de Community Joods Monument, een monument op internet om de herinnering levend te houden aan alle joden in Nederland die tijdens de Sjoa (Holocaust) zijn vermoord

Aanvullende informatie

Kijk voor het volledige programma op www.openjoodsehuizen.nl

Het programma is gratis toegankelijk. Houdt rekening met een beperkt aantal plaatsen.

http://wimbloemendaal.blogspot.nl/2014/04/leeuwarden-e-verschtopt-gemouch.html

Leeuwarden: e verschtopt gemouch!

Een voortreffelijk idee, de huidige bewoners van huizen waarin eens vermoorde Joden woonden op 4 mei a.s. iets te laten vertellen over degenen die omkwamen, of nazaten van vermoorde Joden in de woning van hun voorouders, het familieverhaal te laten vertellen. Een aantal steden doet onder de noemer "Open Joodse Huizen" aan dit project mee: Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Rotterdam, Elburg, Groningen, Leeuwarden en Tilburg. Maar Leeuwarden heeft het weer eens niet begrepen, daar moet een en ander worden opgeleukt, en natuurlijk moet het marktvrouwtje dat in de Schrans al een standbeeld kreeg, Roosje Cohen, weer van stal worden gehaald. Want Leeuwarden herinnert zich Joden het liefst als armzalige sappelaars die met veters en band, let wel na de oorlog (!), hun waar op de vrijdagse veemarkt verkochten. Zo herinner ik me Roosje, maar gelukkig herinner ik me meer: een arts, een directeur van een krant (tevens voorzitter van de plaatselijke P.v.d.A.-afdeling), een tandarts, een hoofd van de politieke opsporingsdienst dat later lid van de Raad van State werd, een winkelier, een vertegenwoordiger in bakkerijmachines. Leeuwarden begrijpt het werkelijke doel van dit project niet of kan en wil het niet begrijpen, door in het Historisch Centrum - daar hebben geen Joden gewoond - iemand met liedjes en verhaaltjes over Roosje Cohen te laten optreden. In de sjoel aan de Sacramentsstraat treedt op 4 mei een mevrouw op die Jiddische liederen zingt. Volslagen misplaatst. Leenwarden: e verschtopt gemouch en een stad die ik voorlopig maar links laat liggen, want de kans is niet gering dat wanneer er ooit struikelstenen zullen worden neergelegd, Leeuwarden er hinkelwedstrijden op gaat organiseren.

Posted by wimbloemendaal.com at 10:14 AM

Joodse verhalen achter een dichte deur

Reformatorisch Dagblad 02.05.2014

Niek Stam

ROTTERDAM. **In diverse steden gaan dit weekend de huizen open waar Joodse Holocaust-slachtoffers hebben gewoond. Zodra de deur dichtgaat, beginnen nabestaanden te vertellen. „Je weet nooit wie er mee komt praten. Ter plekke ontstaat levende geschiedenis."**

Zo vertelt Frank Vischschraper aan de Beekstraat 19 in Elburg twee keer zijn verhaal met zijn ouders Loeti en Jonnie. Loeti's onderduikadres was vlakbij, op nummer 11.

Rotterdam doet dit jaar voor het eerst mee, met wel veertien locaties waar mensen herinneringen zullen ophalen. Op de Agniesestraat 59b bijvoorbeeld, waar dr. Deborah Lipschitz luisteraars meeneemt naar de oorlogsjaren van haar vader Ies (Izak). Van de hoogleraar werd in 2008 het boekje met oorlogservaringen "Onbestelbaar" in heel Rotterdam verspreid.

Het unieke van Open Joodse Huizen is het eenmalige, zegt Denise Citroen. Zij kwam drie jaar geleden met het idee en coördineert het programma samen met het Joods Historisch Museum. „De formule maakt het zo bijzonder: mensen komen een huis binnen, en dan gaat de deur op de afgesproken tijd dicht. Wie binnen is is binnen, en alleen die bezoekers maken het verhaal mee."

Dat laatste is bijzonder, zegt ze: „Niet alleen het verhaal van de overlevende of nabestaande, dat zo'n twintig minuten mag duren, maar ook de reactie van de bezoekers, waar net zo veel tijd voor is ingeruimd. De tijd vliegt voorbij."

En wie er komt kijken, weet je nooit. Zo heeft Citroen al diverse keren meegemaakt dat luisteraars dingen over een huis of de voormalige bewoners wisten te vertellen die een heel nieuw licht wierpen op het verhaal van de verteller. „Bezoekers dragen soms ook puzzelstukjes aan. Kleine dingen vaak, maar samen vormen ze het unieke verhaal."

Niet alle verhalen gaan over mensen die zijn omgekomen. In Amsterdam vertelde Max Arian (74) vorig jaar hoe hij als kind met zijn moeder en zus de oorlog overleefde door onder te duiken bij een handelaar verderop in de Jordaan. Als uitgangspunt voor zijn verhaal neemt hij speelgoed mee. „Een paardje en een Tom Poesfiguurtje. Spullen die ik bij het onderduiken thuis moest achterlaten." Hij herinnert zich nog goed hoe de buurman die zijn familie had helpen onderduiken hem na de oorlog zijn spullen teruggaf. „Hij had ze bewaard in een witte sloop." Dat bewaren was een daad van hoop, aldus Arian. „Om zoiets niet weg te gooien, maar te vertrouwen dat het Joodse kind weer terug zou komen. En dat is gebeurd."

Arian vertelt zijn verhaal dit jaar opnieuw, in een etablissement op de Elandsgracht, precies de plaats waar alles zich afspeelde. Een mooie plek, vindt Denise Citroen. „Het concept past bij deze tijd: verteller en luisteraars maken samen met elkaar levende geschiedenis."

Citroen heeft dit jaar voor het eerst tijd om zelf mee te doen. Ze is te vinden in het huis van haar familie: Kalverstraat 1. „Daar zal ook de kaddisj worden gezegd: het Joodse rouwgebed, voor mijn omgekomen familieleden."

>>openjoodsehuizen.nl voor het programma.

„Luisteraars weten soms iets te vertellen wat een nieuw licht werpt op het verhaal"

Open Joodse huizen in Rotterdam

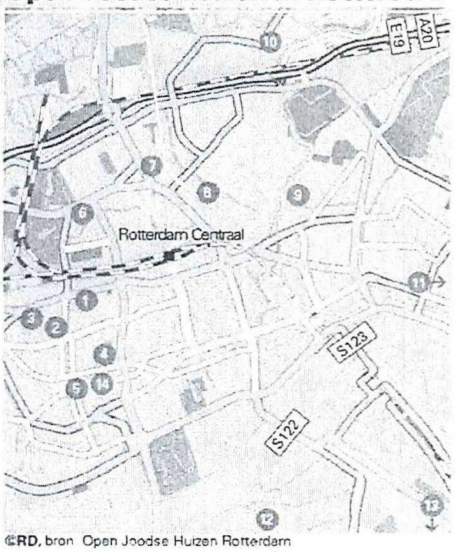

In Rotterdam zijn morgen op de volgende locaties kleinschalige herdenkingen.

1. Graaf Florisstraat 33B:
2. Burg. Meineszlaan 43a:
3. Burg. Meineszlaan 43b:
4. Schietbaanlaan 42:
5. Nieuwe Binnenweg 324-326:
6. Van Beuningenstraat 13-2:
7. Schieweg 91c.
8. Agniesestraat 59b:
9. Crooswijksesingel 34:
10. Straatweg 60.
11. Avenue Concordia.
12. Rechthuislaan 1.
13. Van Malsenstraat 104:
14. Nieuwe Binnenweg 324-326:

©RD, bron Open Joodse Huizen Rotterdam

>>openjoodsehuizen.nl

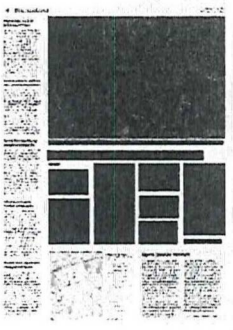

Reformatorisch Dagblad 02.05.2014

Open Joodse Huizen

AMSTERDAM. Open Joodse Huizen heeft als doel om rond 4 en 5 mei huizen waar ooit Joodse Holocaustslachtoffers woonden open te stellen voor bezoekers. In totaal komt op 130 locaties in 8 steden de geschiedenis tot leven. Verschillende sprekers, soms zelf overlevenden, vertellen over hun relatie met het huis of de bewoners. Iedereen is daarbij welkom om te luisteren, mee te praten en te herdenken.

Het project begon in 2011, toen de Amsterdamse reclameman Frits Rijksbaron met een poster liet weten dat zijn huis van Joodse eigenaren was geweest die zijn omgebracht tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dat inspireerde de Amsterdamse Denise Citroen tot het initiatief om „intieme herdenkingen in Joodse huizen" te organiseren. In 2012 gebeurde dit alleen in Amsterdam, maar vorig jaar in in totaal zes steden. Daar zijn er dit jaar nog drie bij gekomen: Haarlem, Leeuwarden en Rotterdam. Borne doet deze keer niet mee.

De huizen zijn gebaseerd op de database Community Joods Monument, waarop alle Nederlandse Joden vermeld staan die de oorlog niet hebben overleefd, met hun adressen.

>>communityjoodsmonument.nl

AMSTERDAM. In een huiskamer van een Amsterdamse woning delen zowel vertellers als bezoekers hun oorlogservaringen tijdens de Open Joodse Huizen vorig jaar. Dit weekend zijn in diverse steden weer huizen opengesteld waar ooit Joodse Holocaustslachtoffers woonden. beeld Mel Boas

Intieme herdenkingen

Op 3, 4 en 5 mei vindt in acht Nederlandse steden het bijzondere project Open Joodse Huizen plaats. Huizen waar voor en tijdens de oorlog Joodse gezinnen woonden en waaruit velen werden afgevoerd, gaan open voor publiek. Een nieuwe manier van herdenken, waarbij directe getuigen, nazaten en kenners vertellen over het vooroorlogse Joodse leven en de gebeurtenissen tijdens de oorlog. Bezoekers zijn vrij om te komen luisteren. De steden met Open Joodse Huizen zijn: Amsterdam, Haarlem, Den Haag, Rotterdam, Groningen, Leeuwarden, Tilburg en Elburg.

Openjoodsehuizen.nl

http://www.amsterdamfm.nl/joodse-huizen-vertellen-hun-verhaal/

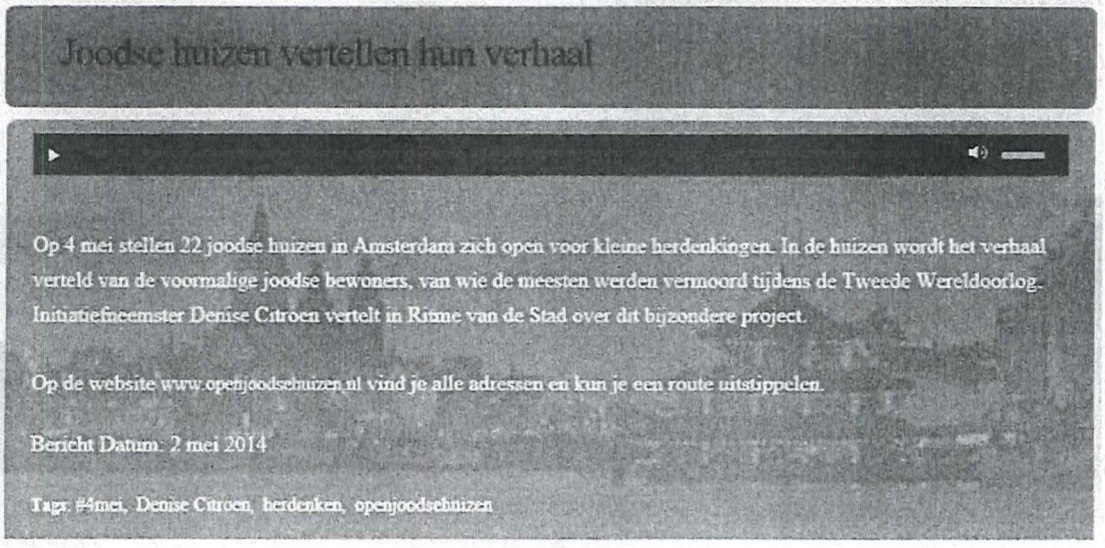

http://appshopper.com/business/4-en-5-mei-amsterdam

4 en 5 mei Amsterdam

iOS iPhone

Free

BUY NOW

Own it Want it

Dit is de officiële app van het Amsterdams 4 en 5 mei comité

Bekijk via de app het programma omtrent herdenken en bevrijden in Amsterdam en blijf op de hoogte van het laatste nieuws. Alle herdenkingen, open joodse huizen en huizen van verzet, theater na de dam, vrijheidsmaaltijden en bevrijdingsfestivals in Amsterdam zijn opgenomen in de app.

Stel bijvoorbeeld je eigen programma samen of volg een van de uitgestippelde routes. Navigeer snel door de stad van locatie naar locatie door middel van de ingebouwde route voorziening van je telefoon.

Herdenk en vier de vrijheid met alle andere Amsterdammers door je eigen momenten als foto toe te voegen, daarnaast vind je in de app meer informatie over de locaties en kun je de informatie delen met je vrienden via Social Media!

What's new

This app has been updated with
- Full iOS7 compatibility
- Swipe from edge to go back or forward
- Performance improvements

Screenshots

Screenshot 1 of 5

http://luisterberichten.com/2014/05/06/hoorstaat-2/

luisterberichten

blog over luisterboeken, podcasts, muziek en meer

Hoorstaat #2 audiotour Bachmuseum

Geplaatst op 06/05/2014

0

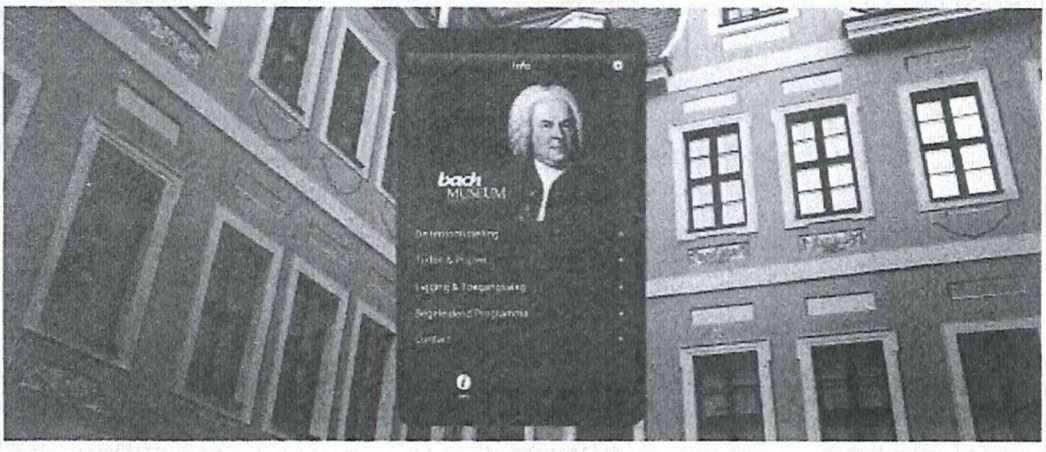

Dit is de tweede aflevering van de maandelijkse hoorstaat waarin ik deel wat ik op dat moment beluister. In deze aflevering besteed ik o.a. aandacht aan de audiotour van het Bachmuseum in Leipzig, Joodse Open Huizen, het audiovisuele project 'Zeilen op wolken' van Rebecca Lenaerts met en over langdurig zieke kinderen en muziek van o.a. Suntrapp, Leo Hört Rauschen en John Scofield.

Geen zin of tijd om alles te lezen? Klik dan direct door naar een van de volgende categoriën: live; audiotour & geluidswandeling; muziek; & verder of luister naar de hoorstaat-playlist op Spotify.

Wil je reageren op deze hoorstaat of delen wat jij beluistert? Dat kan via het reactieformulier onderaan dit bericht of mail naar luisterberichten[at]gmail.com

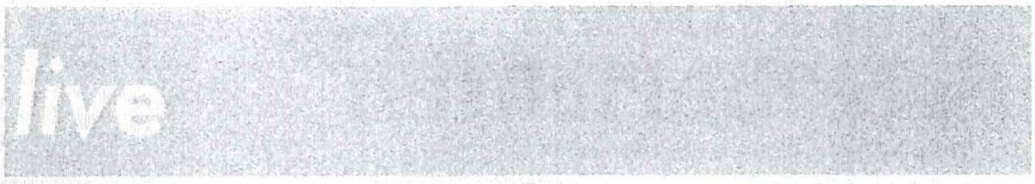

live

Op 4 mei bezocht ik een bijeenkomst op het adres De Lairessestraat 106 in Amsterdam. Het was een van de vele adressen waarop in het kader van Open Joodse Huizen in Amsterdam en zeven andere steden verhalen te horen waren over het joodse leven in en om de Tweede Wereldoorlog.

Op het adres waar zijn vader Isaac Winnik direct na de oorlog teruggekeerde joden opving vertelde Stanley Winnik over zijn vader en zijn huisgenoten uit die tijd. Zijn vader, zelf joods, had tijdens de oorlog een vals paspoort, zat in het joods verzet en een deel van de tijd zat hij ondergedoken. Direct na de oorlog huurde hij de woning in de De Lairessestraat en ving daar gedurende ongeveer anderhalf jaar familie en kennissen op tot deze, een voor een, een ander heenkomen vonden, veelal buiten Nederland.

Ik wist dat er na de oorlog weinig aandacht was voor de joden die terugkeerden, zowel vanuit de overheid als vanuit de bevolking, maar zo'n algemene wetenschap heeft de neiging wat weg te zweven als deze niet steeds opnieuw gevoed wordt met verhalen over de lotgevallen van individuen en families. Stanley Winnik verwoordde het verhaal van zijn vader, zijn familie en een aantal van zijn huisgenoten en liet video-fragmenten zien waarop twee van hen getuigen. Hoewel wat zij hebben meegemaakt en de gevolgen voor henzelf en hun families voor een ander, een buitenstaander zoals ik, niet anders dan onvoorstelbaar en onnavoelbaar kan blijven, raken hun verhalen me en staan ze me in de verhalen ook nabij.

Mooi om op deze manier niet alleen in stilte, maar ook juist in het vertellen te herdenken. Dat geldt overigens ook voor de verhalen over verzet, die in het kader van het project Huizen van Verzet in Amsterdam ook op 4 mei worden verteld.

Een terzijde over een heel ander onderwerp. Ik kan er helaas niets van laten horen, maar wilde na de vooruitblik in de vorige hoorstaat toch even laten weten dat de uitvoering van de Matthäus Passion, vrijdag 18 april door het Thomanerchor en het Gwandhausorchester in de Thomaskirche in Leipzig, ongelooflijk goed was. Ik heb inmiddels ergens tussen de vijf en tien live-uitvoeringen van het stuk bijgewoond, maar nooit eerder hoorde ik een koor dat zo helder en transparant was en zo rijk in dynamiek- en sfeerverschillen. Ik was ook nog nooit eerder zozeer het verhaal ingetrokken door de evangelist, tenor Martin Petzold, die soms fluisterde en het dan weer uitkermde en me deed huiveren. En dan was er nog de geweldige klank van countertenor Damien Guillon. Deze uitvoering lijkt me moeilijk te overtreffen en dat ondanks (of misschien ook wel dankzij) het feit dat ik met mijn rug naar de uitvoerenden zat.

Terug naar het begin van dit bericht.

http://www.amsterdamcentraal.nl/archief/2014/05/06/herdenken-is-stilstaan-en-teruggaan-naar-toen

Herdenken is stilstaan en teruggaan naar toen

door **John Zwart** 06 mei 2014 Algemeen

Eergisteravond maakte ik de Herdenking mee op Plantage Middenlaan nr. 24, Amsterdam.

Bij de Mozes en Aaronkerk passeerde ik op weg er naartoe een van de wegafzettingen met een groot aantal nerveuze politiemensen. Spanning over de komst van grote mensenmassa's was er voelbaar, schril in tegenstelling met de innerlijke rust die je zo graag vindt op de 4e mei.

De Nationale Plechtigheid op de Dam heeft me al lange tijd niet aangetrokken. Dat versterkte nog toen in 1986 onze Publieke Omroep besloot de traditionele uitzending vanaf de Waalsdorpervlakte in Scheveningen te vervangen door registratie van de exclusieve samenkomsten in de Nieuwe Kerk en de kranslegging bij het monument op de Dam. Massaliteit en de nadrukkelijke aanwezigheid van belangrijke hotemetoten verdrong de eenzame soberheid van het aanhoudend gelui van de Bourdonklok onder de uitwaaierende gloed van fakkels in de zeewind.

Van kind af aan was voor mij de betekenis van de vierde mei het stilstaan bij het lot van weerloze mensen, van schuldloze kinderen en van vastberaden mensen die de overmacht van nazi-onrecht trachtten te keren. Gedichten als Jan Campert's "De achttien dooden" (Een cel is maar twee meter lang en nauw een meter breed...) Leo Vroman's "Vrede" (Kom vanavond met verhalen hoe de oorlog is verdwenen, en herhaal ze honderd malen: alle malen zal ik wenen..."), zij pasten wonderwel in die beleving. Later voer ik met mannen die nog in de oorlogsjaren op zee waren, een minderheid die luchtaanvallen van Stuka's en torpedo's van U-boten hadden overleefd. Ik luisterde naar verhalen over aanschietende bellenbanen en van een Engelsman, in 1945 na twee jaar teruggekeerd. Hij zag zijn huis, waarin vrouw en kind, veranderd in een bomtrechter. Een V2...

Geen afzettingen in de Plantagebuurt vol Joodse historie maar 'Open Joodse Huizen', voor iedere oprechte belangstellende met interesse voor wie daar destijds leefde en hoe het hen is vergaan. Ook de deuren van de Hollandsche Schouwburg stonden 's middags al gastvrij open. Achter die fraai gerestaureerde gevel schuilt, ingesloten door de panden er omheen, een indrukwekkender monument dan het prestigieuze Nationale Monument op de Dam. Luttele stappen voorbij de entree sta je plots onder de open hemel en kijkt uit op de restanten van stukken half afgebroken zijgevels en een achtergevel - dat wat ooit de grote zaal was. Hier werden opgepakte Joodse Amsterdammers samen gedreven in afwachting van hun deportatie naar Kamp Westerbork of Kamp Vugt. Hier kun je hun angst en onzekerheid nu nog invoelen, beter dan staand voor het Paleis met zicht op Willem Alexander en Maxima omringd door talloze militaire uniformen met ridderorden, bewaakt door vele spiedende ogen.

Vanaf zeven uur begon de ruimte zich langzaam te vullen, geen militaire uniformen, wel opvallend veel keppeltjes en een enkele breedgerande zwarte hoed - maar dat was weer niet verwonderlijk. Ik schrijf dit stuk niet ter aanbeveling, blijf maar gerust naar de Dam gaan want bij de Hollandsche Schouwburg zal het ieder jaar altijd vol zijn, wie na 19:30u was gekomen moest buiten op een scherm kijken en meeluisteren.
Het Adagio 'Fantasie nr. 1' van Telemann werd gevoelvol gespeeld door altvioliste Esther Apituley, een zangvogel in de hoge Italiaanse populier ging een duet met haar aan. Prof.Dr. Klaas Smelik, zijn hoofd gedekt door een zwarte hoed, hield een toespraak. Hij ontkrachtte de opvatting dat de Herdenking op de vierde mei onvermijdelijk sporen van aanpassing moet ondergaan naarmate de tijd verstrijkt en de generatie die de tweede wereldoorlog bewust meemaakte uitsterft. Immers na drieduizend jaar wordt nog steeds de uittocht uit Egypte herdacht, hoe kan de shoa van de jaren dertig en veertig dan aan betekenis inboeten! Hij nam krachtig stelling tegen het oprekken van de groep die betrokken wordt in de Nationale Dodenherdenking, door ook Nederlandse gesneuvelden van na 1945 toe te voegen (zoals in 1961 door de Nederlandse regering werd besloten).
Het geloof berust op het duidelijk onderscheid maken tussen goed en kwaad en die wijn mogen we niet aanlengen met water.

Hierdoor werd de deur geopend voor opnemen van militaire slachtoffers van allerlei acties die vervolgens politiek zeer omstreden werden. Tot welke ongewenste ontwikkelingen dat kan leiden bleek uit de nieuwe initiatieven om op 4 mei samen ook gevallen Wehrmacht soldaten te eren of gedichten ter nagedachtenis aan Nederlandse Waffen-SS vrijwilligers voor te lezen op de Dam. In zijn rede maakte de professor een (freudiaanse?) verspreking. In plaats van het woord 'vernieuwing' sprak hij 'vernieling'. Juist op dat moment werd de stilte op straat verscheurd door de sirene van een voorbijrazende politieauto, waarin zijn fout goeddeels verdronk. "Hier ging iets ernstig mis", mompelde Smelik en hij herstelde de zin.

De gebeden 'Jizkor' en 'Kaddiesj' werden gezongen door Daniël ten Brink waarbij opvallend veel oudere zowel als jongere toehoorders het laatste wisten mee te zingen in het Hebreeuws. Een treurlied dat vertrouwen in de toekomst uitdrukt en zegt dat doorgaan met het leven zinvol is.

Esther Apituley sloot aan met een tweede Adagio op haar altviool, deze keer van Johann S Bach. In de naderende schemering sloot een merel bovenop de muurruïne aan, alsof hij het 'Kaddiesj' wilde onderstrepen. De twee stille minuten bleef hij doorzingen. Na het Wilhelmus gingen we door het achterpoortje naar buiten. Ik moest denken aan schuurtjes en konijnenhokken waarin kinderen tijdelijk werden verstopt. Ruim zeshonderd kleintjes werden van deportatie gered en in onderduik in veiligheid gebracht - via de Crèche en de Hervormde Kweekschool aan de overkant op Plantage Middenlaan nrs. 25 en 27.

Uit "Vaarwel" / "Last Words", dat door Femke Kempkes en Machteld Aardse werd gemaakt voor het Amsterdam Light Festival 2013 met de originele briefjes, geschreven door de gevangenen in de Hollandsche Schouwburg:

Eind Mrt '43

http://reclamewereld.blog.nl/sociale-campagne/2014/05/04/memoriam-17-964-kinderen-vergeet-ons-nooit-advertentie

In Memoriam 17.964 kinderen in 'Vergeet' ons nooit-advertentie

Door **Michael van Os** op 4 mei 2014 om 09:30, in de categorie Inhakers/actueel en Sociale campagne.

Hijman de Leeuw (Hansje) 14 juni 1938-21 mei 1943 stond afgebeeld in een indringende advertentie in het Amsterdamse dagblad Het Parool van zaterdag. In de *'Vergeet ons nooit'*-inhaker met de kop *'In Memoriam 17.964 kinderen'* wordt vermeld dat zoveel kinderen, Nederlands Joodse, Roma en Sinti kinderen zijn vermoord in de Duitse vernietigingskampen. Heel klein langs de linker kantlijn is te lezen dat de advertentie is aangeboden door '2 joodse vrienden' en'Met dank aan het Joods Cultureel Kwartier en hulp van anderen.' Inderdaad, dat moeten we nooit vergeten.

http://www.dichtbij.nl/amsterdam-zuidoost/agenda/881479/open-joodse-huizen.aspx

Open Joodse Huizen

Wanneer

zondag 04 mei 2014

Aanvang

13:00 uur

Waar

Bibliotheek Indische Buurt Javaplein 2 , Amsterdam

Kosten

Gratis toegang

Contact

via e-mailadres: ibu@oba nl

Wat

Open Joodse Huizen is een programma bestaande uit kleinschalige bijeenkomsten waar over ervaringen in de tweede Wereldoorlog wordt verteld. Dit jaar is er op zondag 4 mei voor het eerst ook een bijeenkomst in Bibliotheek Indische Buurt.
De bibliotheek gaat speciaal voor dit programma open van 13 00-17 00 uur

13.00 uur: Overlevende Mirjam Ohringer
14.00 uur: Wil Wickel en Frits Slicht
15.00 uur & 16.00 uur: Auteurs van Schrijvers uit Oost

http://cadat.wordpress.com/2014/05/02/4-mei-herdenking-in-de-indische-buurt-stadsdeel_oost-3/

4 mei herdenking in de Indische Buurt #Stadsdeel_Oost

4 mei herdenking Indische Buurt
Wat gebeurt er op 4 mei in de Indische Buurt?

Herdenking Javaplein (OBA)

- 13.00 uur. Mirjam Ohringer, overlever en verzetsstrijdster, vertelt over het verzet, verraad en onderduik. Mirjam was onder anderen betrokken bij het maken van de illegale krant de Waarheid
- 14.00 uur Wil Wickel vertelt samen met Frits Slicht, historicus en kenner van de joodse geschiedenis van Oost, over de Indische Buurt in oorlogstijd. Wil woonde tijdens de oorlog in de Indische Buurt, tot hij naar een Duits arbeiderskamp werd gestuurd
- 15.00 en 17.00 uur Verhalen worden voorgedragen door Schrijvers uit Oost, die speciaal voor Open Joodse Huizen verhalen hebben geschreven over oorlog en herdenken in de Indische Buurt. Voor het volledige programma van Open Joodse Huizen, zie www.openjoodsehuizen.nl

Herdenking Javastraat (Eetlokaal Elthetoterk, Javastraat 116)

- 17.00 uur Thee/Koffie
- 18.00 uur Warme maltijd

Herdenking

Makassarplein
(
Activiteitencentrum Ruma Khami

, Makassarplein 1)

- 18.00 uur Bijeenkomst Waarom en wat herdenken wij vandaag?

H
erdenking op het Ceramplein in de Indische Buurt.

- 19.15 uur Vanuit Elthetokerk in stilte met bloemen naar monument op het Ceramplein
- 19.30 uur Muziek, vredesboodschappen in verschillende talen, verhalen van buurtbewoners op het Ceramplein
- 19.35 uur Stille tocht vanuit Makassarplein (Ruma Khami) richting Ceramplein en rozen uitdelen aan voorbijgangers
- 19.59 uur Last Post
- 20.00 uur Twee minuten stilte
- 20.02 uur Wilhelmus en leggen van bloemen bij het monument

Namens de bestuurscommissie Oost is commissielid **Aisha Schol** aanwezig

Na afloop van de herdenking is er koffie en thee

- 20.30 uur Afsluiting met imam en theoloog (Makassarplein / Rumah Kami)

http://www.amsterdamfm.nl/joodse-huizen-vertellen-hun-verhaal/

